

EØS-tillegget

ISSN 1022-9310

Nr. 33

til Den europeiske
unions tidende

21. årgang

5.6.2014

	I EØS-ORGANER	
	1. EØS-komiteen	
	II EFTA-ORGANER	
	1. EFTA-statenes faste komité	
	2. EFTAs overvåkningsorgan	
2014/EØS/33/01	Vedtak i EFTAs overvåkningsorgan nr. 407/13/COL av 23. oktober 2013 om 90. endring av saksbehandlingsregler og materielle regler på statsstøtteområdet ved innføring av et nytt kapittel om regionalstøtte 2014–2020 og ved å forlenge gyldighetstiden for kapitlene om nasjonal regionalstøtte 2007–2013 og kriteriene for en grundig vurdering av regionalstøtte til store investeringsprosjekter	1
	3. EFTA-domstolen	
	III EU-ORGANER	
	1. Kommisjonen	
2014/EØS/33/02	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak COMP/M.7155 – SSAB/Rautaruukki)	30
2014/EØS/33/03	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak COMP/M.7226 – Carlyle/Traxys) – Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte	31
2014/EØS/33/04	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak COMP/M.7231 – Vodafone/ONO)	32
2014/EØS/33/05	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak COMP/M.7241 – Advent International/Bain Capital Investors/Nets Holding)	33
2014/EØS/33/06	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak COMP/M.7244 – China Huaxin Post and Telecommunication Economy Development Center/ Alcatel-Lucent Enterprise Business) – Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte	34
2014/EØS/33/07	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak COMP/M.7257 – Carlyle/PAI/CST) – Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte	35
2014/EØS/33/08	Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning (Sak COMP/M.7262 – Ageas/Ocidental Seguros/Médis) – Sak som kan bli behandlet etter forenklet framgangsmåte	36

2014/EØS/33/09	Vedtak om å ikke gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak M.7093 – DLG/Lantmännen/HaGe Polska)	37
2014/EØS/33/10	Vedtak om å ikke gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak M.7162 – INEOS/SSG Solvents Business)	37
2014/EØS/33/11	Vedtak om å ikke gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak M.7178 – Suntory/Beam)	38
2014/EØS/33/12	Vedtak om å ikke gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak M.7204 – Rothesay Life/MetLife Assurance)	38
2014/EØS/33/13	Vedtak om å ikke gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak M.7210 – Groupe Soufflet/Groupe Neuhauser)	39
2014/EØS/33/14	Vedtak om å ikke gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning (Sak M.7223 – Danish Crown/Sokolów)	39
2014/EØS/33/15	Kommisjonsmelding i henhold til artikkel 16 nr. 4 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 om felles regler for drift av lufttrafikk i Fellesskapet – Forpliktelse til å yte offentlig tjeneste med hensyn til ruteflyging	40
2014/EØS/33/16	Kommisjonsmelding i henhold til artikkel 17 nr. 5 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 om felles regler for drift av lufttrafikk i Fellesskapet – Anbudsinnsbydelse i forbindelse med forpliktelse til å yte offentlig tjeneste med hensyn til ruteflyging	40
2014/EØS/33/17	Kommisjonsmelding i henhold til artikkel 16 nr. 4 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 om felles regler for drift av lufttrafikk i Fellesskapet – Forpliktelse til å yte offentlig tjeneste med hensyn til ruteflyging	41
2014/EØS/33/18	Kommisjonsmelding i henhold til artikkel 17 nr. 5 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 om felles regler for drift av lufttrafikk i Fellesskapet – Anbudsinnsbydelse i forbindelse med forpliktelse til å yte offentlig tjeneste med hensyn til ruteflyging	41
2014/EØS/33/19	Kommisjonsmelding i henhold til artikkel 17 nr. 5 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 om felles regler for drift av lufttrafikk i Fellesskapet – Anbudsinnsbydelse i forbindelse med forpliktelse til å yte offentlig tjeneste med hensyn til ruteflyging	42
2014/EØS/33/20	Kommisjonsmelding i henhold til artikkel 17 nr. 5 i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 om felles regler for drift av lufttrafikk i Fellesskapet – Anbudsinnsbydelse i forbindelse med forpliktelse til å yte offentlig tjeneste med hensyn til ruteflyging	42
2014/EØS/33/21	Oversikt over EU-beslutninger om markedsføringstillatelser for legemidler fra 1. til 30. april 2014	42

EFTA-ORGANER

EFTAS OVERVÅKNINGSORGAN

VEDTAK I EFTAS OVERVÅKNINGSORGAN

2014/EØS/33/01

nr. 407/13/COL

av 23. oktober 2013

om 90. endring av saksbehandlingsregler og materielle regler på statsstøtteområdet ved innføring av et nytt kapittel om regionalstøtte 2014–2020 og ved å forlenge gyldighetstiden for kapitlene om nasjonal regionalstøtte 2007–2013 og kriteriene for en grundig vurdering av regionalstøtte til store investeringsprosjekter

EFTAs OVERVÅKNINGSORGAN (HERETTER KALT OVERVÅKNINGSORGANET) HAR –

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (heretter kalt EØS-avtalen), særlig artikkel 61–63 og protokoll 26,

under henvisning til avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol (heretter kalt overvåknings- og domstolsavtalen), særlig artikkel 24 og artikkel 5 nr. 2 bokstav b), og

ut fra følgende betraktninger:

I henhold til artikkel 24 i overvåknings- og domstolsavtalen skal Overvåkningsorganet håndheve EØS-avtalens bestemmelser om statsstøtte.

I henhold til artikkel 5 nr. 2 bokstav b) i overvåknings- og domstolsavtalen skal Overvåkningsorganet utferdige meldinger eller retningslinjer om spørsmål som EØS-avtalen omhandler, dersom EØS-avtalen eller overvåknings- og domstolsavtalen uttrykkelig bestemmer det eller Overvåkningsorganet anser det nødvendig.

Den 28. juni 2013 vedtok Europakommisjonen retningslinjene for regionalstøtte 2014–2020.⁽¹⁾

Disse retningslinjene er også relevante for Det europeiske økonomiske samarbeidsområde.

Det må sikres ensartet anvendelse av statsstøttereglene for EØS i hele Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, i tråd med målet om ensartethet fastsatt i EØS-avtalens artikkel 1.

Ifølge avsnitt II under overskriften ”GENERELT” på side 11 av vedlegg XV til EØS-avtalen skal Overvåkningsorganet, etter samråd med Europakommisjonen, vedta tilsvarende rettsakter som dem Europakommisjonen vedtar.

Det er holdt samråd med Europakommisjonen.

Det er holdt samråd med EFTA-statene ved brev om dette av 2. august 2013 –

GJORT DETTE VEDTAK:

Artikkel 1

Retningslinjene for statsstøtte endres ved innføring av et nytt kapittel om nasjonal regionalstøtte 2014–2020. Det nye kapittelet finnes i vedlegget til dette vedtaket.

⁽¹⁾ Offentliggjort i EUT C 209 av 23.7.2013, s. 1.

Artikkel 2

Gyldighetstiden for de eksisterende kapitlene om nasjonal regionalstøtte 2007–2013 og kriteriene for en grundig vurdering av regionalstøtte til store investeringsprosjekter forlenges til 30. juni 2014.

Artikkel 3

Bare den engelske utgaven av vedtaket har gyldighet.

Utferdiget i Brussel 23. oktober 2013

For EFTAs overvåkningsorgan

Oda Helen Sletnes
President

Sabine Monauni-Tömördy
Medlem av kollegiet

VEDLEGG

Retningslinjer for nasjonal regionalstøtte 2014–2020

Innledning

- 1) I medhold av EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav a) og c) kan EFTAs overvåkningsorgan anse statsstøtte gitt for å fremme den økonomiske utviklingen i visse svakt utviklede områder innenfor EØS som forenlig med det indre marked.⁽¹⁾ Slik statsstøtte betegnes som regionalstøtte.
- 2) I disse retningslinjer fastsetter Overvåkningsorganet de vilkårene som regionalstøtte kan vurderes som forenlig med det indre marked på, samt kriteriene for å identifisere områdene som oppfyller vilkårene i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav a) og c).⁽²⁾
- 3) Hovedformålet med statsstøttekontroll på området regionalstøtte er å tillate støtte til regional utvikling og samtidig sikre EØS-statene like konkurransevilkår, særlig ved å hindre subsidieappløp som kan oppstå når de forsøker å tiltrekke eller fastholde foretak i svakt utviklede områder i EØS, og for å begrense regionalstøttens virkning på handel og konkurranse til det som er absolutt nødvendig.
- 4) Formålet med geografisk utvikling skiller regionalstøtte fra andre former for støtte, som for eksempel støtte til forskning og utvikling og nyskaping, sysselsetting, opplæring, energi eller til miljøvern, som har andre mål av felles interesse i samsvar med EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3. I noen tilfeller kan høyere støtteandeler tillates for disse andre støtteformene, når støtten gis til foretak som er etablert i svakt utviklede områder som en anerkjennelse av de særlige vanskelighetene som de står overfor i disse områdene.⁽³⁾
- 5) Regionalstøtte kan fungere effektivt bare dersom den benyttes forholdsmessig og med forsiktighet og er konsentrert om de svakest utviklede regionene i EØS.⁽⁴⁾ Særlig bør grensene for høyeste tillatte støtte gjenspeile den relative alvorligheten av problemene som berører utviklingen i de berørte regionene. Videre må fordelene ved støtte, når det gjelder utvikling av en svakt utviklet region, oppveie de konkurransevidningene den medfører.⁽⁵⁾ Betydningen av de positive virkningene av støtten vil mest sannsynlig variere avhengig av hvilket unntak fra EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 som anvendes, slik at man kan godta en større grad av konkurransevidning når det gjelder de svakest utviklede regionene som omfattes av artikkel 61 nr. 3 bokstav a) enn for regionene som omfattes av artikkel 61 nr. 3 bokstav c).⁽⁶⁾
- 6) Regionalstøtte kan dessuten være effektiv når det gjelder å fremme den økonomiske utviklingen i svakt utviklede områder bare dersom den gis for å oppmuntre til tilleggsinvestering eller økonomisk virksomhet i disse områdene. I visse meget begrensede, veldefinerte tilfeller kan disse særlige områdene møte så vanskelige eller varige hindringer når det gjelder å tiltrekke seg eller opprettholde økonomisk virksomhet at investeringsstøtte alene kan vise seg å være utilstrekkelig for å skape forutsetninger for utvikling i området. Bare i slike tilfeller kan regional investeringsstøtte suppleres med regional driftsstøtte som ikke er knyttet til en investering.
- 7) I sin melding om modernisering av statsstøtte av 8. mai 2012⁽⁷⁾ kunngjorde Europakommisjonen tre mål med modernisering av statsstøttekontroll:
  - a) å fremme bærekraftig, klok og inkluderende vekst i et konkurransedyktig indre marked,
  - b) å rette Kommisjonens forhåndsgransking på saker med størst innvirkning på det indre marked og samtidig styrke samarbeidet med EUs medlemsstater ved anvendelse av statsstøttereglene,
  - c) å rasjonalisere reglene og sørge for raskere vedtak.

⁽¹⁾ Områder som er berettiget til regionalstøtte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav a), her kalt a-områder, har gjerne en svakere økonomisk utvikling i EØS. Områder som er støtteberettiget i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c), her kalt c-områder, er gjerne også svakt utviklet, men i mindre omfang. Som følge av EFTA-statenes relativt høye BNP per hode, faller for tiden ingen regioner inn under unntaket i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav a).

⁽²⁾ Disse retningslinjer tilsvare Kommisjonens kunngjøring – Retningslinjer for nasjonal regionalstøtte 2014–2020 (heretter kalt Kommisjonens retningslinjer), vedtatt 28.6.2013 (EUT C 209 av 23.7.2013, s. 1.)

⁽³⁾ Regionale tillegg til støtte gitt til slike formål regnes derfor ikke som regionalstøtte.

⁽⁴⁾ Hver EFTA-stat kan tilkjenne disse områdene på et regionalstøttekart på vilkårene fastsatt i avsnitt 5.

⁽⁵⁾ Jf. i denne sammenheng sak 730/39 *Philip Morris* [1980], saml. 2671 nr. 17, og sak C-169/95, *Spania mot Kommisjonen* [1997], saml. I-148, nr. 20.

⁽⁶⁾ Jf. i denne sammenheng sak Case T-380/94 *AIUFFASS og AKT mot Kommisjonen* [1996] saml. II-2169, nr. 54.

⁽⁷⁾ Melding fra Kommisjonen til Europaparlamentet, Rådet, Den økonomiske og sosiale komité samt Regionutvalget – Modernisering av statsstøtten i EU, KOM (2012) 209 endelig.

- 8) Meldingen etterlyste særlig en felles metode for gjennomgåelse av de ulike retningslinjene og rammene for å styrke det indre marked, øke effektiviteten i offentlige utgifter ved å sørge for at statsstøtten bedre fremmer mål av felles interesse, grundigere kontroller av støttens incentivvirkning, begrense støtten til et minimum og unngå støttens mulige negative virkninger på handel og konkurranse. Overvåkningsorganet er av samme oppfatning. Vilåårene for forenligheå med det indre marked som er fastsatt i disse retningslinjer bygger på disse felles vurderingsprinsippene og får anvendelse på meldte støtteordninger og individuell støtte.

1. Virkeområde og definisjoner

1.1. Virkeområdet for regionalstøtte

- 9) Regionalstøtte til ståååndustrien⁽⁸⁾ og kunstfiberindustrien⁽⁹⁾ vil ikke betraktes som forenlig med det indre marked.
- 10) Overvåkningsorganet vil anvende prinsippene fastsatt i disse retningslinjer på regionalstøtte i alle sektorer for økonomisk virksomhet som omfattes av virkeområdet for EØS-avååen⁽¹⁰⁾, unntatt transportsektoren⁽¹¹⁾, som er underlagt særlige regler fastsatt ved særlige juridiske virkemidler, som helt eller delvis kan avvike fra disse retningslinjer. Overvåkningsorganet vil anvende disse retningslinjer på bearbeidning av landbruksprodukter til andre produkter enn landbruksprodukter og markedsføring av disse.
- 11) Disse retningslinjer får ikke anvendelse på statsstøtte som er gitt til lufthavner⁽¹²⁾ eller i energisektoren.⁽¹³⁾
- 12) Regional investeringsstøtte til bredbååndsnett kan betraktes som forenlig med det indre marked, dersom støtten i tillegg til å oppfylle vilååårene fastsatt i disse retningslinjer, også oppfyller følgende vilååå: i) støtten gis bare til områder der det ikke finnes nett i samme kategori (enten grunnleggende bredbååndsforbindelse eller neste generasjon aksessnett) og der sannsynligheten er liten for at noen av delene vil utbygges i nær framtid, ii) den subsidierte netåååbyderen tilbyr aktiv og passiv tilgang i engrosleddet på rettferdige og ikke-diskriminerende vilååå med mulighet for effektiv og ubundet tilgang, iii) støtten bør gis på grunnlag av en konkurranseutsatt utvelgingsprosess i samsvar med nr. 74 bokstav c) og d) i Overvåkningsorganets bredbååndsretningslinjer.⁽¹⁴⁾
- 13) Regional investeringsstøtte til forskningsinfrastruktur⁽¹⁵⁾ kan betraktes som forenlig med det indre marked dersom støtten i tillegg til å oppfylle de alminnelige vilååårene fastsatt i disse retningslinjer, også forenes med åååen og ikke-diskriminerende tilgang til denne infrastrukturen.
- 14) Store foretak påvirkes gjerne mindre enn små og mellomstore bedrifter av regionale ulemper når det gjelder å investere eller opprettholde økonomisk virksomhet i svakere utviklede områder. For det første kan store foretak lettere skaffe kapitål og låå på globale markeder, og hindres i mindre grad av det mer begrensede tilbudet av finansielle tjenester i en bestemt, svakere utviklet region. For det andre kan investeringer som foretas av store foretak medføre stordriftsfordeler som senker lokalt betingede førstegangsutgifter, og investeringene er ofte ikke knyttet til den regionen

⁽⁸⁾ Som definert i tillegg II.

⁽⁹⁾ Som definert i tillegg IIa.

⁽¹⁰⁾ Etter at Overvåkningsorganets retningslinjer for statsstøtte til skipsbygging (EUT L 31 av 31.1.2013, s. 77, og EØS-tillægget til EUT nr. 7 av 31.1.2013, s. 1.) utløp 31.12.2013, omfattes også regionalstøtte til skipsbygging av disse retningslinjer. Alle Overvåkningsorganets retningslinjer finnes på <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>.

⁽¹¹⁾ Transport betyr transport av personer med fly, sjøfart, på vei, med jernbane og på innlands vannvei eller godstransporttjenester til leie eller mot betaling.

⁽¹²⁾ Se Overvåkningsorganets retningslinjer for støtte til luftfartssektoren (EFT L 124 av 23.5.1996, s. 41–52), som viser til Fellesskapets retningslinjer for anvendelsen av EF-traktatens artikkel 92 og 93 og EØS-avåååens artikkel 61 på statsstøtte til luftfartssektoren (EFT C 350 av 10.12.1994, s. 5), og Overvåkningsorganets retningslinjer for finansiering av lufthavner og støtte til oppstart av flyruter fra regionale lufthavner (EUT L 62 av 6.3.2008, s. 30, og EØS-tillægget til EUT nr. 12 av 6.3.2008, s. 3), som endret eller erstattet.

⁽¹³⁾ Overvåkningsorganet vil vurdere forenligheåen av statsstøtte til energisektoren på grunnlag av framtidige retningslinjer for energi og miljøvern som endrer de nåværende retningslinjene for statsstøtte til miljøvern, der særlig ulemper i de støåååde områååene vil tas i betraktning.

⁽¹⁴⁾ Retningslinjer for anvendelsen av statsstøåååreglene i forbindelse med rask utbygging av bredbååndsnett, ennå ikke offentliggjort. Alle Overvåkningsorganets retningslinjer finnes på <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>.

⁽¹⁵⁾ Som definert i rååååforordning (EF) nr. 723/2009 av 25. juni 2009 om Fellesskapets retååååålige ramme for et konsortium for en europeisk forskningsinfrastruktur (ERIC-konsortium), EUT L 206 av 8.8.2009, s. 1, anvendt i EØS i kraft av EØS-avåååens protokoll 31, i henhold til Overvåkningsorganets retningslinjer for støtte til forskning, utvikling og innovasjon, EUT L 305 av 19.11.2009, s. 1, og EØS-tillægget til EUT nr. 60 av 19.11.2009, s. 1.

der de foretas. For det tredje har store foretak som foretar investeringer som regel en betydelig forhandlingsstyrke overfor myndighetene, noe som kan føre til at det gis støtte uten at det er behov for det eller er berettiget. Til slutt er det større sannsynlighet for at store foretak er viktige aktører på det berørte markedet, og derfor kan den investeringen som det gis støtte til vri konkurransen og handelen på det indre marked.

- 15) Ettersom regionalstøtte til store foretaks investeringer sannsynligvis ikke har noen incentivvirkning, kan den ikke betraktes som forenlig med det indre marked i henhold til EØS-avtalen artikkel 61 nr. 3 bokstav c), med mindre den gis til nyinvesteringer som skaper ny økonomisk virksomhet i disse områdene⁽¹⁶⁾, eller for å utvide produksjonen ved eksisterende anlegg til nye produkter eller nye prosesser.
- 16) Regionalstøtte som er beregnet på å redusere de løpende utgiftene i et foretak utgjør driftsstøtte og vil ikke betraktes som forenlig med det indre marked, med mindre den gis for å utbedre særlige eller varige ulemper som foretak i svakt utviklede områder står overfor. Driftsstøtte kan anses som forenlig dersom den har som mål å redusere visse særlige vanskeligheter som små og mellomstore bedrifter i svært svakt utviklede områder står overfor og som omfattes av virkeområdet for EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav a), eller for å hindre eller redusere fraflytting i tynt befolkede områder.
- 17) Driftsstøtte som gis til foretak som har hovedvirksomhet innenfor næringshovedområde K "Finans- og forsikringsvirksomhet" i den statistiske næringsgruppeinndelingen NACE Rev. 2⁽¹⁷⁾⁽¹⁸⁾ eller til foretak som utøver konsernintern virksomhet med hovedvirksomhet som omfattes av næringsgruppe 70.10 "Hovedkontortjenester" eller 70.22 "Bedriftsrådgivning og annen administrativ rådgivning" i NACE Rev. 2, vil ikke anses som forenlig med det indre marked.
- 18) Regionalstøtte kan ikke gis til foretak i vanskeligheter, som i disse retningslinjer defineres i samsvar med Overvåkningsorganets retningslinjer for statsstøtte til krisestøtte og omstrukturingsstøtte til foretak i vanskeligheter⁽¹⁹⁾, som endret eller erstattet.
- 19) Når Overvåkningsorganet vurderer regionalstøtte som er gitt til et foretak som er gjenstand for et betalingskrav etter ett av Overvåkningsorganets tidligere vedtak om at en støtte er ulovlig og uforenlig med det indre marked, vil det ta hensyn til det støttebeløpet som gjenstår å tilbakebetale.⁽²⁰⁾

1.2. Definisjoner

- 20) I disse retningslinjer menes med:
  - a) "a-områder" områder som er oppført på et regionalstøttekart ved anvendelse av bestemmelsene i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav a), og "c-områder" områder som er oppført på et regionalstøttekart ved anvendelse av bestemmelsene i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c),
  - b) "ekstraordinær støtte" støtte som ikke gis på grunnlag av en støtteordning,
  - c) "justert støttebeløp" høyeste tillatte støttebeløp til store investeringsprosjekter beregnet etter følgende formel:

$$\text{høyeste støttebeløp} = R \times (50 + 0,50 \times B + 0,34 \times C)$$

der R er den høyeste støtteandelen som får anvendelse i det berørte området, utenom den økte støtteandelen for små og mellomstore bedrifter. B er delen av støtteberettigede kostnader

⁽¹⁶⁾ Se nr. 20 bokstav i).

⁽¹⁷⁾ NACE er et akronym med opprinnelse i den franske tittelen "Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes" (standard for næringsgruppering innen De europeiske fellesskap) som brukes til å benevne de ulike statistiske næringsgrupperingene i EU.

⁽¹⁸⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1893/2006 av 20. desember 2006 om innføring av en standard for næringsgruppering NACE Revisjon 2, og om endring av rådsforordning (EØF) nr. 3037/90 og visse EF-forordninger innenfor særlige statistikkområder (EUT L 393 av 30.12.2006, s. 1).

⁽¹⁹⁾ EUT L 107 av 28.4.2005, s. 28, forlenget ved EUT L 48 av 25.2.2010, s. 27 og ved Overvåkningsorganets vedtak nr. 438/12/COL av 28. november 2012 om 86. endring av saksbehandlingsregler og materielle regler på statsstøtteområdet, EUT L 190 av 11.7.2013, s. 91, og EØS-tillegget til EUT nr. 40 av 11.7.2013, s. 15. I henhold til nr. 19 i nevnte retningslinjer kan et foretak i vanskeligheter, tatt i betraktning at dets eksistens står i fare, ikke anses for å være egnet til å fremme andre offentlige mål for foretakets lønnsomhet er sikret.

⁽²⁰⁾ Jf. i denne sammenheng forente saker T-244/93 og T-486/93, *TWD Textilwerke Deggendorf GmbH mot Kommisjonen* [1995] saml. II-02265.

mellom 50 og 100 millioner euro. C er delen av støtteberettigede kostnader over 100 millioner euro,

- d) "dato for tildeling av støtte" den datoen EFTA-staten inngikk en rettslig bindende forpliktelse til å gi støtten som kan påberopes overfor den nasjonale domstolen,
- e) "støtteberettigede kostnader", når det gjelder investeringsstøtte, materielle og immaterielle eiendeler i forbindelse med en nyinvestering eller arbeidskraftskostnader,
- f) "bruttotilskuddsekvivalent" den diskonterte verdien av støtten uttrykt i prosent av den diskonterte verdien av de støtteberettigede kostnadene, beregnet på tidspunktet for tildeling av støtten på grunnlag av referanserenten som gjaldt på det tidspunktet,
- g) "individuell støtte" støtte som gis enten på grunnlag av en støtteordning eller ekstraordinært,
- h) "nyinvestering"
  - i. en investering i materielle og immaterielle eiendeler knyttet til
    - oppstart av et nytt anlegg
    - utvidelse av kapasiteten til et eksisterende anlegg
    - diversifisering av et anleggs produksjon til produkter som anlegget tidligere ikke framstilte
    - en grunnleggende endring av hele produksjonsprosessen i et eksisterende anlegg, eller
  - ii. erverv av de eiendelene som er direkte knyttet til et anlegg, forutsatt at anlegget er nedlagt eller ville blitt nedlagt dersom de ikke var blitt ervervet, og de erverves av en investor som ikke har noen tilknytning til selgeren. Erverv av et anleggs aksjer utgjør ikke i seg selv en nyinvestering
- i) "nyinvestering i ny økonomisk virksomhet"
  - i. en investering i materielle og immaterielle eiendeler knyttet til
    - oppstart av et nytt anlegg, eller
    - diversifisering av et anleggs virksomhet, på det vilkåret at den nye virksomheten ikke er den samme eller ligner den virksomheten som tidligere ble utøvd ved anlegget, eller
  - ii. erverv av eiendeler som tilhører et anlegg som er nedlagt eller ville blitt nedlagt dersom de ikke var blitt ervervet, og som erverves av en investor som ikke har noen tilknytning til selgeren, på det vilkåret at den nye virksomheten som skal utøves ved bruk av de ervervede eiendelene, ikke er den samme eller ligner den virksomheten som ble utøvd ved anlegget før kjøpet
- j) "immaterielle eiendeler" eiendeler som utgjøres av teknologi overført ved erverv av patentrettigheter, lisenser, fagkunnskap eller ikke-patentert teknisk kunnskap,
- k) "skaping av arbeidsplasser" nettoøkningen i antallet ansatte ved det berørte anlegget sammenlignet med gjennomsnittet over de 12 foregående månedene, fratrukket de arbeidsplassene som har gått tapt i denne perioden,
- l) "stort investeringsprosjekt" en nyinvestering med støtteberettigede kostnader på over 50 millioner euro, beregnet i henhold til priser og vekslingskurser den dagen støtten gis,
- m) "høyeste støtteandeler" støtteandelene uttrykt i bruttotilskuddsekvivalent for store foretak som fastsettes i underavsnitt 5.4 i disse retningslinjer og angis i det relevante regionalstøttekartet,
- n) "terskel for meldingsplikt" støttebeløp som overstiger tersklene som angis i tabellen under

Støtteandel	Terskel for meldingsplikt
10 %	7,5 millioner euro
15 %	11,25 millioner euro
25 %	18,75 millioner euro
35 %	26,25 millioner euro
50 %	37,5 millioner euro

- o) "antall ansatte" antallet arbeidsenheter per år (årsverk), det vil si antallet lønnstakere som arbeider heltid i et helt år, idet deltidsarbeid og sesongarbeid beregnes som brøkdeler av årsverk,
- p) "driftstøtte" støtte som har som mål å redusere et foretaks løpende utgifter som ikke er knyttet til en nyinvestering. Dette omfatter kostnadskategorier som personalkostnader, materialer, utsatte tjenester, kommunikasjon, energi, vedlikehold, leie, administrasjon osv., men omfatter ikke avskrivningskostnader og finansieringskostnader dersom disse ble inkludert i de støtteberettigede kostnadene ved tildeling regional investeringsstøtte,
- q) "regionalstøttekart" en liste over de områdene en EFTA-stat har utpekt i samsvar med vilkårene fastsatt i disse retningslinjer og som er godkjent av Overvåkningsorganet,
- r) "samme eller lignende virksomhet" en virksomhet som inngår i samme næringsgruppe (firesifret kode) i den statistiske næringsgrupperingen NACE Rev. 2,
- s) "ett enkelt investeringsprosjekt" en nyinvestering som den samme mottakeren (på konsernnivå) har igangsatt i en periode på tre år fra igangsettelsen av en annen støttet investering i den samme statistikkregionen⁽²¹⁾ på nivå 3,
- t) "små og mellomstore bedrifter" foretak som oppfyller vilkårene fastsatt i Overvåkningsorganets retningslinjer for støtte til mikrobefrifter, små og mellomstore bedrifter⁽²²⁾,
- u) "igangsetting av arbeid" enten igangsetting av byggearbeidet i forbindelse med investeringen eller den første bindende forpliktelsen til å bestille utstyr, eller andre forpliktelser som gjør investeringen ugjenkallelig, alt etter hva som inntreffer først. Kjøp av grunn samt forberedende arbeid, slik som innhenting av tillatelser og gjennomføring av forundersøkelser, anses ikke som igangsetting av arbeid. I forbindelse med foretaksovertakelser betyr "igangsetting av arbeid" tidspunktet for overtakelsen av eiendelene direkte knyttet til det kjøpte anlegget,
- v) "tynt befolkede områder" områder som den berørte EFTA-staten har utpekt i samsvar med nr. 149 første og annet punktum i disse retningslinjer,
- w) "materielle eiendeler" eiendeler knyttet til grunn, bygninger og anlegg, maskiner og utstyr,
- x) "svært tynt befolkede områder" statistikkregion nivå 2 for Norge og nivå 3 for Island med færre enn åtte innbyggere per km (basert på Eurostats opplysninger om befolkningstetthet 2010) eller deler av disse statistikkregionene utpekt av den berørte EFTA-staten i samsvar med nr. 149 tredje punktum i disse retningslinjer,
- y) "arbeidskraftskostnader" det totalbeløpet som faktisk betales av støttmottakeren i tilknytning til den aktuelle sysselsettingen, herunder bruttolønn, dvs. før skatt og obligatoriske avgifter, for eksempel trygdeavgifter og kostnader i forbindelse med barnepass og pleie av gamle foreldre i et bestemt tidsrom.

2. Meldingspliktig regionalstøtte

- 21) EFTA-statene må i prinsippet melde regionalstøtte i henhold til overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 del I artikkel 1 nr. 3, med unntak av tiltak som oppfyller vilkårene i forordningen om alminnelige gruppeunntak som er innlemmet i EØS-avtalens vedlegg XV.
- 22) Overvåkningsorganet vil anvende disse retningslinjer på meldte regionalstøtteordninger og individuell støtte.
- 23) Individuell støtte som er gitt under en meldt ordning er fortsatt underlagt meldingsplikt i henhold til overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 del 1 artikkel 1 nr. 3, dersom all støtte fra alle

⁽²¹⁾ I disse retningslinjer brukes termen "statistikkregion" i stedet for akronymet "NUTS" i Kommissjonens retningslinjer. NUTS kommer fra tittelen "Nomenclature of Territorial Units for Statistics" i henhold til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1059/2003 av 26. mai 2003 om innføring av en felles nomenklatur over regionale statistikkenheter (NUTS) (EUT L 154 av 21.6.2003, s. 1). Denne forordningen er ikke innlemmet i EØS-avtalen. For å oppnå felles definisjoner ved stadig større etterspørsel etter statistiske opplysninger på regionalt plan, har imidlertid Den europeiske unions statistiske kontor (Eurostat) og de nasjonale statistikkkontorene i kandidatstatene og EFTA blitt enige om å opprette statistikkregioner som tilsvarer NUTS.

⁽²²⁾ Finnes på <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>.

kilder overstiger terskelen for meldingsplikt⁽²³⁾, eller dersom støtten gis til en mottaker som har lagt ned samme eller lignende virksomhet i EØS to år før den dagen det ble søkt om støtte eller som på tidspunktet for søknaden om støtte har til hensikt å legge ned denne virksomheten innen et tidsrom på to år etter at investeringen som skal subsidieres er fullført.

- 24) Investeringstøtte til et stort foretak for å diversifisere produksjonen ved et eksisterende anlegg i et c-område til nye produkter, er fortsatt underlagt meldingsplikten i henhold til overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 del 1 artikkel 1 nr. 3.

3. Vurdering av regionalstøttens forenlighet med det indre marked

3.1. Felles vurderingsprinsipper

- 25) Ved vurdering av om et meldt støttetiltak kan anses som forenlig med det indre marked, analyserer Overvåkningsorganet vanligvis om støttetiltakets utforming garanterer at støttens positive virkning når det gjelder å nå et mål av felles interesse er større enn støttens negative virkning på handel og konkurranse.
- 26) I Kommisjonens melding om modernisering av statsstøtte av 8. mai 2012, nevnt i den innledende delen av disse retningslinjer, ble det etterlyst identifikasjon og definisjon av felles prinsipper for Kommisjonens vurdering av alle støttetiltaks forenlighet med det indre marked. De samme felles prinsippene får anvendelse når Overvåkningsorganet foretar en vurdering av støttetiltaks forenlighet med det indre marked. Overvåkningsorganet vil i den forbindelse anse et støttetiltak forenlig med EØS-avtalen bare dersom det oppfyller følgende kriterier:
- a) Bidrag til et veldefinert mål av felles interesse: Et statsstøttetiltak må sikte mot et mål av felles interesse i samsvar med EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 (avsnitt 3.2)
  - b) Behov for statlig inngripen: Et statsstøttetiltak må være rettet mot en situasjon der støtte kan gi en faktisk forbedring som markedet ikke kan sørge for selv, for eksempel ved å utbedre en markedsmanget eller avhjelpe et rettferdighets- eller utjevningsproblem (avsnitt 3.3)
  - c) Støttetiltakets hensiktsmessighet: Det foreslåtte støttetiltaket skal være et hensiktsmessig politisk instrument for å nå målet av felles interesse (avsnitt 3.4)
  - d) Incentivvirkning: Støtten må endre det berørte foretakets opptreden slik at foretaket inngår i ytterligere virksomhet som det ikke ville ha gjort uten støtten, eller det ville ha utøvd den på en begrenset eller annen måte eller et annet sted (avsnitt 3.5)
  - e) Støttens forholdsmessighet (begrensning av støtten til et minimum): Støttebeløpet må begrenses til det minimum som kreves for å oppmuntre til ytterligere investering eller virksomhet i det berørte området (avsnitt 3.6)
  - f) Unngåelse av utilbørlige negative virkninger på konkurranse og handel mellom EØS-stater: Støttens negative virkninger må begrenses i tilstrekkelig grad slik at virkningen av tiltaket er overveiende positiv (avsnitt 3.7)
  - g) Innsyn i støtten: EØS-statene, Overvåkningsorganet, markedsdeltakere og allmennheten må ha enkel tilgang til alle relevante rettsakter og til relevante opplysninger om støtten som gis innenfor rammen av disse rettsaktene (avsnitt 3.8)
- 27) Det samlede resultatet av visse kategorier av støtteordninger kan dessuten være gjenstand for et krav om en vurdering i etterkant i henhold til avsnitt 4 i disse retningslinjer. I slike tilfeller kan Overvåkningsorganet begrense varigheten av støtteordningene (vanligvis til høyst fire år) med en mulighet til å forlenge dem senere gjennom en ny melding.
- 28) Dersom et statsstøttetiltak eller vilkårene knyttet til tiltaket (herunder hvordan det finansieres når finansieringsmetoden utgjør en integrert del av statsstøttetiltaket) medfører et unngåelig brudd på EØS-retten, kan støtten ikke erklæres forenlig med det indre marked.⁽²⁴⁾
- 29) Ved vurdering av individuell støttes forenlighet med det indre marked, vil Overvåkningsorganet ta hensyn til eventuelle saker som er reist i forbindelse med brudd på EØS-avtalens

⁽²³⁾ Se nr. 20 bokstav n).

⁽²⁴⁾ Se for eksempel sak C-156/98 *Tyskland mot Kommissjonen* [2000] saml. I-6857, nr. 78, og sak C-333/07 *Régie Networks mot Rhone Alpes Bourgogne* [2008] saml. I-10807, nr. 94–116.

artikkel 53 eller 54 som kan være av betydning for støttemottakeren og som kan være relevant for Overvåkningsorganets vurdering i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3.⁽²⁵⁾

3.2. *Bidrag til et felles mål*

- 30) Det viktigste formålet med regionalstøtte er å redusere forskjellen i utvikling mellom de ulike regionene i EØS. Regionalstøtte kan gjennom sitt mål om lik fordeling og utjevning bidra til å virkeliggjøre Europa 2020-strategien, som tar sikte på bærekraftig vekst for alle.

3.2.1. *Investeringsstøtteordninger*

- 31) Regionalstøtteordninger bør utgjøre en integrert del av en strategi for regional utvikling med klart definerte mål, og bør være i samsvar med og bidra til å nå disse målene.
- 32) I c-områder kan støtteordninger innføres for å støtte nyinvesteringer i små og mellomstore bedrifter og i ny virksomhet i store foretak.
- 33) Når støtte gis til individuelle investeringsprosjekter innenfor rammen av en ordning, må bevilgende myndighet bekrefte at det valgte prosjektet vil bidra til å nå ordningens mål og dermed til virkeliggjøring av utviklingsstrategien i det berørte området. EFTA-statene kan for dette formål anvende de opplysningene som den som søker om støtte har framlagt i skjemaet, som er vedlagt disse retningslinjer, der de positive virkningene av investeringen i det berørte området skal beskrives.⁽²⁶⁾
- 34) For å sikre at investeringen utgjør et reelt og bærekraftig bidrag til utviklingen i det berørte området, må investeringen opprettholdes i det berørte området i minst fem år, eller i tre år for små og mellomstore bedrifter, etter at det er fullført.⁽²⁷⁾
- 35) Dersom støtten er beregnet ut fra arbeidskraftskostnader, skal de aktuelle stillingene være besatt innen tre år etter at arbeidet er avsluttet. Hver av arbeidsplassene som investeringen skaper, skal opprettholdes i det berørte området i fem år fra den datoen stillingen først ble besatt. Når det gjelder investeringer som små og mellomstore bedrifter har foretatt, kan EFTA-statene redusere perioden slike investeringer eller stillinger må opprettholdes, fra fem til minst tre år.
- 36) For å sikre at investeringen er lønnsom, skal EFTA-staten sikre at mottakeren bidrar med minst 25 % av de støtteberettigede kostnadene, med egne midler eller gjennom ekstern finansiering, i en form som ikke innebærer statsstøtte.⁽²⁸⁾
- 37) For å unngå at statsstøttetiltak skader miljøet, må EFTA-statene dessuten sikre at miljøregleverket i EØS overholdes, blant annet behovet for å foreta en miljøkonsekvensvurdering når loven krever det og sikre at alle relevante tillatelser foreligger.

3.2.2. *Meldt individuell investeringsstøtte*

- 38) For å vise at individuell investeringsstøtte som er meldt til Overvåkningsorganet bidrar til regional utvikling, kan EFTA-statene bruke en rekke indikatorer, for eksempel de som nevnes under, som kan være både direkte (f.eks. nye arbeidsplasser som er skapt) og indirekte (f.eks. lokal nyskaping):
- a) Antallet arbeidsplasser som skapes direkte gjennom investeringen er en viktig indikator på bidraget til regional utvikling. Det bør også tas hensyn til kvaliteten på de arbeidsplassene som skapes og det kompetansenivået som kreves.
  - b) Et enda større antall nye arbeidsplasser kan skapes gjennom nettet av lokale (under) leverandører, noe som bidrar til bedre integrering av investeringen i den berørte regionen og til å sikre mer omfattende ringvirkninger. Det vil derfor også tas hensyn til antallet indirekte arbeidsplasser som skapes.

⁽²⁵⁾ Sak C-225/91 *Matra mot Kommisjonen* [1993] saml. I-3203, nr. 42.

⁽²⁶⁾ Se tillegg V til disse retningslinjer.

⁽²⁷⁾ Forpliktelsen til å opprettholde investeringen i det berørte området i en periode på minst fem år (tre år for små og mellomstore bedrifter) bør ikke hindre at man bytter ut anlegg eller utstyr som er blitt umoderne eller ødelagt i denne perioden, forutsatt at den økonomiske virksomheten opprettholdes i det berørte området i minsteperioden. Regionalstøtten kan imidlertid ikke gis for å skifte ut anlegget eller utstyret.

⁽²⁸⁾ Dette er for eksempel ikke tilfelle ved et subsidiert lån, offentlige kapitallån eller offentlige innskudd som ikke innfrir markedsinvestorprinsippet, statsgarantier som omfatter elementer av støtte samt offentlig støtte gitt innenfor rammen av regelen om bagatellmessig støtte.

- c) Støttemottakerens vilje til å iverksette omfattende opplæringsvirksomhet for å forbedre arbeidsstyrkens kompetanse (allmenn og særskilt) vil anses som en faktor som bidrar til regional utvikling. Det vil også bli lagt vekt på å sørge for praksisprogrammer og lærlingplasser, særlig for ungdom, og på opplæring som forbedrer arbeidstakernes kompetanse og mulighet til sysselsetting utenfor foretaket. Generell eller særskilt opplæring som det gis opplæringsstøtte til, regnes ikke som en positiv virkning av regionalstøtte, for å unngå at virkningen telles to ganger.
  - d) Eksterne stordriftsfordeler eller andre fordeler fra et regionalutviklingssynspunkt kan oppstå som følge av nærhet (klyngevirkning). Klynger av foretak innenfor samme bransje gir enkeltstående anlegg mulighet til mer spesialisering, noe som fører til økt effektivitet. Hvor viktig denne indikatoren er for å fastslå bidraget til regional utvikling, avhenger imidlertid av hvor langt klyngen har utviklet seg.
  - e) Investeringer omfatter teknisk kunnskap og kan være kilde til betydelig teknologioverføring (ringvirkninger i form av kunnskap). Det er større sannsynlighet for teknologioverføring til mottakerregionen når det investeres i teknologiintensive bransjer. Nivået og spesifisiteten på kunnskapsspredningen er også viktig i denne forbindelse.
  - f) Prosjektets bidrag til regionens evne til å skape ny teknologi gjennom lokal nyskaping vil også vurderes. Samarbeid mellom det nye produksjonsanlegget og lokale institusjoner for høyere utdanning anses også som et pluss.
  - g) Investeringens varighet og mulige framtidige oppfølgingsinvesteringer er en indikasjon på at foretaket har et varig engasjement i den berørte regionen.
- 39) EFTA-statene kan også vise til støttemottakerens forretningsplan, som kan kunne gi opplysninger om antallet arbeidsplasser som vil skapes, lønninger som vil utbetales (økning i husstanders inntekt som ringvirkning), salgsvolum fra lokale produsenter, omsetning som investeringen genererer og som regionen eventuelt drar fordel av gjennom økte skatteinntekter.
- 40) Når det gjelder ekstraordinær støtte⁽²⁹⁾ må EFTA-staten i tillegg til kravene i nr. 33–37 vise at prosjektet er i samsvar med og bidrar til utviklingsstrategien i det berørte området.

3.2.3. Driftsstøtteordninger

- 41) Driftsstøtteordninger vil fremme utviklingen i svakt utviklede områder bare dersom utfordringene disse områdene står overfor er klart identifisert på forhånd. Hindringene for å tiltrekke eller opprettholde økonomisk virksomhet kan være så store eller varige at investeringsstøtte alene ikke er tilrekkelig til at disse områdene skal kunne utvikles.
- 42) Når det gjelder støtte for å redusere visse bestemte vanskeligheter som små og mellomstore bedrifter står overfor i a-områder, må de berørte EFTA-statene vise at disse særlige vanskelighetene finnes og at de er store, og de må vise at en driftsstøtteordning er nødvendig ettersom de særlige vanskelighetene ikke kan overvinnes med investeringsstøtte.
- 43) Når det gjelder driftsstøtte for å hindre eller redusere fraflytting i svært tynt befolkede områder, skal den berørte EFTA-staten påvise risikoen for fraflytting i det relevante området uten driftsstøtte.

3.3. Behov for statlig inngripen

- 44) For å vurdere om statsstøtte er nødvendig for å nå målet av felles interesse, må problemet som skal løses kartlegges først. Statsstøtte bør gis i situasjoner der støtten kan gi en reell forbedring som markedet ikke kan sørge for selv. Dette gjelder særlig i situasjoner med knappe offentlige ressurser.
- 45) Statsstøttetiltak kan i visse tilfeller absolutt utbedre en markedssvikt og dermed bidra til at et effektivt marked og økt konkurranseevne. På markeder som gir effektive resultater, men som allikevel ikke anses som tilfredsstillende med hensyn til lik fordeling eller utjevning, kan statsstøtte dessuten brukes til å oppnå et mer ønskelig og rettferdig markedsresultat.

⁽²⁹⁾ Det stilles samme krav til ekstraordinær støtte som til individuell støtte gitt i forbindelse med en støtteordning, med mindre noen annet er angitt.

- 46) Når det gjelder støtte som gis til utvikling av områder som inngår i regionalstøttekartet i samsvar med reglene angitt avsnitt 5 i disse retningslinjer, mener Overvåkningsorganet at markedet uten statlig inngripen ikke når de forventede utjevningssmålene som angis i EØS-avtalen. Støtte i disse områdene bør derfor anses å være forenlig med det indre marked i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav a) og c).

3.4. Regionalstøttens formålstjenlighet

- 47) Det meldte støttetiltaket må være et formålstjenlig politisk instrument til å oppnå det aktuelle politiske målet. Et støttetiltak vil ikke anses som forenlig med det indre marked dersom det samme positive bidraget til regional utvikling kan oppnås med andre, mindre konkurransevridende politiske instrumenter eller støttetiltak.

3.4.1. Formålstjenlighet sammenlignet med andre politiske instrumenter

3.4.1.1. Investeringsstøtteordninger

- 48) Regional investeringsstøtte er ikke det eneste politiske virkemiddelet EFTA-statene kan bruke for å støtte investering og fremme skaping av arbeidsplasser i svakt utviklede regioner. EFTA-statene kan ta i bruk andre tiltak slik som infrastrukturutvikling, forbedring av kvaliteten på utdanning og opplæring eller forbedringer i forretningsmiljøet.
- 49) EFTA-statene skal angi hvorfor regionalstøtte er et hensiktsmessig virkemiddel for å oppnå et felles mål om rettferdighet og utjevning når de innfører en ordning utenfor et operativt program som finansieres med midler fra utjevningsfondene.
- 50) Overvåkningsorganet vil ta særlig hensyn til eventuelle konsekvensanalyser av den foreslåtte støtteordningen som EFTA-staten måtte stille til rådighet. Resultatene av vurderinger foretatt i etterkant, som beskrevet i avsnitt 4, kan også tas i betraktning for å vurdere den foreslåtte ordningens formålstjenlighet.

3.4.1.2. Individuell investeringsstøtte

- 51) Når det gjelder ekstraordinær støtte må EFTA-staten påvise hvordan utviklingen av det berørte området bedre sikres av slik støtte enn av støtte gjennom en ordning eller andre typer støttetiltak.

3.4.1.3. Driftsstøtteordninger

- 52) EFTA-staten skal dokumentere at støtten er hensiktsmessig når det gjelder å nå ordningens mål med hensyn til de problemene den tar sikte på å løse. For å dokumentere at støtten er hensiktsmessig, kan EFTA-staten forhåndsregne støttebeløpet som et fastsatt beløp som dekker forventede tilleggs kostnader i et bestemt tidsrom, for å gi foretaket et incentiv til å holde kostnadene nede og utvikle sin virksomhet på en mer effektiv måte over tid.⁽³⁰⁾

3.4.2. Formålstjenlighet sammenlignet med andre støttetiltak

- 53) Regionalstøtte kan bevilges i ulike former. EFTA-staten bør imidlertid sikre at støtten gis i den form som sannsynligvis gir minst vridning av handel og konkurranse. Dersom støtten gis i en form som medfører en direkte økonomisk fordel (f. eks. direkte tilskudd, fritak for eller nedsettelser av trygd eller andre obligatoriske avgifter, eller anskaffelse av grunn, varer eller tjenester til fordelaktige priser osv.), skal EFTA-staten i den forbindelse dokumentere hvorfor andre, potensielt mindre vridende støtteformer, slik som forskudd som må tilbakebetales eller støtte som bygger på gjelds- eller kapitalinstrumenter (f.eks. lån med lav rente eller renterabatt, statlige garantier, kjøp av aksjer eller en annen tilførsel av kapital på fordelaktige vilkår) ikke er hensiktsmessige.
- 54) Når det gjelder støtteordninger som gjennomfører mål og prioriteringer i operative programmer, anses de finansieringsinstrumentet som er valgt i dette programmet som et hensiktsmessig instrument.

⁽³⁰⁾ Dersom det er usikkerhet rundt den framtidige kostnads- og inntektsutviklingen og det råder sterk informasjonsasymmetri, kan imidlertid myndighetene også bruke modeller for godtgjøring som ikke fullstendig bygger på forhåndsregulering, men snarere på en middelvei av regulering på forhånd og i etterkant (f.eks. gjennom tilbakebetalingsklausuler som gjør at uforutsette gevinster kan deles).

- 55) Resultatene av vurderinger foretatt i etterkant, som beskrevet i avsnitt 4, kan tas i betraktning for å vurdere det foreslåtte støttetiltakets formålstjenlighet.

3.5. *Incentivvirkning*

- 56) Regionalstøtte kan anses som forenlig med det indre marked bare dersom den har en incentivvirkning. En incentivvirkning er til stede når støtten endrer et foretaks opptreden på den måten at foretaket forplikter seg til ytterligere virksomhet, som bidrar til utvikling i et område som foretaket ikke ville ha forpliktet seg til uten støtten, eller bare ville ha forpliktet seg til på en begrenset eller annen måte eller et annet sted. Støtten skal ikke subsidiere kostnadene for en virksomhet som et foretak uansett ville ha utøvd og skal ikke kompensere for normal forretningsrisiko ved en økonomisk virksomhet.
- 57) Incentivvirkning kan dokumenteres gjennom to ulike scenarioer:
- a) Støtten gir et incentiv til å treffe en positiv investeringsbeslutning fordi en investering som ellers ikke ville vært tilstrekkelig lønnsom for mottakeren kan foretas i det berørte området⁽³¹⁾ (scenario 1, investeringsbeslutning), eller
  - b) Støtten gir et incentiv til å plassere en planlagt investering i det relevante området framfor et annet sted, ettersom den utligner de nettoulemper og -kostnader som er knyttet til å plassere investeringen i det berørte området (scenario 2, plasseringsbeslutning).
- 58) Dersom støtten ikke endrer mottakerens opptreden ved å oppmuntre til (ytterligere) investering i det berørte området, kan det vurderes slik at den samme investeringen ville vært foretatt i regionen også uten støtten. Slik støtte mangler incentivvirkning til å oppnå målet med regionalstøtten og kan ikke godkjennes som forenlig med det indre marked.
- 59) Når regionalstøtte gis gjennom midler fra utjevningspolitikken i a-regioner til investeringer som er nødvendige for å oppnå de standardene som EØS-retten fastsetter, kan imidlertid støtten anses å ha en incentivvirkning, dersom investeringen uten støtte ikke ville vært tiltrekkelig lønnsom til at mottakeren ville investere i det berørte området og dermed føre til nedleggelse av et eksisterende anlegg i det området.

3.5.1. *Investeringsstøtteordninger*

- 60) Arbeidet med en individuell investering kan ikke igangsettes før støttesøknaden er sendt inn.
- 61) Dersom arbeidet igangsettes før søknadsskjemaet er innsendt, vil eventuell støtte som er gitt til denne individuelle investeringen ikke anses som forenlig med det indre marked.
- 62) EFTA-statene skal benytte et standard søknadsskjema som er vedlagt disse retningslinjer.⁽³²⁾ I søknadsskjemaet skal små og mellomstore bedrifter og store foretak gi en kontrafaktisk redegjørelse for hva som ville ha skjedd dersom de ikke hadde mottatt støtten, og angi hvilket av scenarioene beskrevet i nr. 57 det er snakk om.
- 63) I tillegg skal store foretak framlegge bevis på den kontrafaktiske situasjonen som beskrives i søknadsskjemaet. Små og mellomstore bedrifter er ikke underlagt dette vilkåret.
- 64) Bevilgende myndighet skal kontrollere den kontrafaktiske situasjonens troverdighet, og bekrefte at regionalstøtten har den nødvendige incentivvirkning som tilsvarer et av scenarioene beskrevet i nr. 57. En kontrafaktisk situasjon er troverdig dersom den er ekte og står i forbindelse med de faktorer som skal tas i betraktning på det tidspunktet mottakeren treffer en beslutning om investeringen.

3.5.2. *Meldt individuell investeringsstøtte*

- 65) I tillegg til kravene til meldt individuell støtte i nr. 61–64⁽³³⁾, skal EFTA-staten framlegge tydelig dokumentasjon på at støtten faktisk har en innvirkning på valget av investering eller plassering.⁽³⁴⁾ Staten skal angi hvilket scenario i nr. 57 som får anvendelse. For at Overvåknings-

⁽³¹⁾ Slike investeringer kan skape vilkår som muliggjør ytterligere investeringer som kan være lønnsomme uten ytterligere støtte.

⁽³²⁾ Se vedlegg III.

⁽³³⁾ Ekstraordinær støtte skal også overholde kravene i nr. 60–64 i disse retningslinjer, i tillegg til kravene i avsnitt 3.5.2.

⁽³⁴⁾ De kontrafaktiske scenarioene er beskrevet i nr. 57.

organet skal kunne foreta en omfattende vurdering, må EFTA-staten framlegge opplysninger ikke bare om det støttede prosjektet, men også en omfattende beskrivelse av det kontrafaktiske scenarioet, der ingen offentlig myndighet i EØS gir støtte til foretaket.

- 66) Med scenario 1 vil EFTA-staten kunne bevise støttens incentivvirkning gjennom å framlegge foretaksdokumenter som viser at investeringen ikke ville vært lønnsom nok uten støtten.
- 67) Med scenario 2 vil EFTA-staten kunne bevise støttens incentivvirkning gjennom å framlegge foretaksdokumenter som viser at det er foretatt en sammenligning av kostnader og fordeler som følge av plasseringen i det berørte området i forhold til alternative områder. Overvåkningsorganet vil undersøke om disse sammenligningene er realistiske.
- 68) EFTA-statene oppfordres særlig til å stole på offisielle styredokumenter, risikovurderinger (også vurderingen av plasseringsspesifikke risikoer), økonomiske rapporter, interne forretningsplaner, ekspertuttalelser og andre undersøkelser knyttet til investeringsprosjektet som vurderes. Dokumenter som inneholder informasjon om forventet etterspørsel, forventede kostnader, finansielle beregninger, dokumenter som leveres til en investeringskomité og som beskriver forskjellige investeringsscenarioer, eller dokumenter levert til finansinstitusjoner, kan hjelpe EFTA-statene med å bevise incentivvirkningen.
- 69) I den forbindelse, og særlig med scenario 1, kan lønnsomheten vurderes ved bruk av metoder som er standard praksis i den berørte bransjen, og som kan omfatte metoder for å vurdere prosjektets netto nåverdi⁽³⁵⁾, intern avkastning⁽³⁶⁾ eller gjennomsnittlig avkastning på investert kapital. Prosjektets lønnsomhet skal sammenlignes med foretakets normale krav til avkastning i andre lignende investeringsprosjekter. Når denne avkastningen ikke er tilgjengelig, skal prosjektets lønnsomhet sammenlignes med foretakets samlede kapitalkostnader eller med den avkastningen som er vanlig i den berørte bransjen,
- 70) Dersom støtten ikke endrer støttemottakerens opptreden ved å oppmuntre til (ytterligere) investering i det berørte området, utblir den positive virkningen for regionen. I tilfeller der det framgår at den samme investeringen ville blitt foretatt i regionen også uten støtte, vil dermed støtten ikke anses som forenlig med det indre marked.

3.5.3. Driftsstøtteordninger

- 71) Når det gjelder driftsstøtteordninger, anses støtten å ha en incentivvirkning dersom den økonomiske virksomheten i det berørte området eller regionen sannsynligvis ville svekkes betydelig uten støtte, på grunn av de problemene som støtten er beregnet på å løse.
- 72) Overvåkningsorganet vil derfor anse at støtten tilskynder ytterligere økonomisk virksomhet i de berørte områdene eller regionene, dersom EFTA-staten har dokumentert eksistensen og det betydelige omfanget av disse problemene i det berørte området (se nr. 42 og 43).

3.6. Støttens forholdsmessighet (begrensning av støtten til et minimum)

- 73) Regionalstøttebeløpet skal i prinsippet begrenses til det minimum som kreves for å oppmuntre til ytterligere investering eller virksomhet i det berørte området.
- 74) Meldt individuell støtte vil generelt anses som begrenset til et minimum dersom støttebeløpet tilsvarer de nettomerkostnader gjennomføringen av investeringen i det berørte området medfører, sammenlignet med et kontrafaktisk scenario uten støtte. Ved investeringsstøtte som gis til store foretak innenfor en meldt støtteordning, skal EFTA-statene på samme måte sikre at støttebeløpet begrenses til et minimum på grunnlag av en nettomerkostnadsmetode.
- 75) I scenario 1-situasjoner (investeringsbeslutninger) bør støttebeløpet derfor ikke overstige det minimum som er nødvendig for å gjøre prosjektet tilstrekkelig lønnsomt, for eksempel å øke

⁽³⁵⁾ Prosjektets netto nåverdi er forskjellen mellom positive og negative kontantstrømmer i løpet av investeringsens levetid, diskontert til deres nåverdi (vanligvis ved hjelp av kapitalkostnaden).

⁽³⁶⁾ Avkastningen på investert kapital bygger ikke på bokføringsinntekter et gitt år, men tar hensyn til framtidige kontantstrømmer som en investor forventer å motta i løpet av investeringsens levetid. Den defineres som diskonteringsrenten der nettonåverdien av en kontantstrøm er lik null.

den interne avkastningen utover det berørte foretakets vanlige avkastning i andre lignende investeringsprosjekter eller, dersom det er mulig, øke den interne avkastningen utover foretakets kapitalkostnader som helhet eller utover den avkastningen som er vanlig forekommende i den berørte bransjen.

- 76) I scenario 2-situasjoner (plasseringsbeslutninger) bør støttebeløpet ikke overstige forskjellen mellom nettonåverdien av investeringen i det berørte området og nettonåverdien i det alternative området. Alle relevante kostnader og fordeler må tas i betraktning, også administrative kostnader, transportkostnader, opplæringskostnader som ikke omfattes av opplæringsstøtte samt lønnsforskjeller. Når den alternative plasseringen er i EØS, skal imidlertid subsidier som er gitt der ikke tas i betraktning.
- 77) For å sikre forutsigbarhet og like vilkår anvender Overvåkningsorganet dessuten høyeste støtteandeler⁽³⁷⁾ for investeringsstøtte. Disse høyeste støtteandelene har to formål.
- 78) For det første, når det gjelder meldte støtteordninger, fungerer disse høyeste støtteandelene som en trygg havn for små og mellomstore bedrifter: Så lenge støtteandelen er under det høyeste tillatte nivået, anses kriteriet om at "støtten skal være begrenset til et minimum" som oppfylt.
- 79) For det andre, i alle andre tilfeller, brukes de høyeste tillatte støtteandelene som et tak for nettomerkostnadsmetoden beskrevet i nr. 75 og 76.
- 80) De høyeste støtteandelene tilpasses etter følgende kriterier:
- a) Den sosioøkonomiske situasjonen i det berørte området, som en målestokk for utviklingsbehovet i området og eventuelt i hvilken grad området lider av ulempen å ikke kunne tiltrekke og opprettholde økonomisk virksomhet.
  - b) Støttemottakerens størrelse som uttrykk for de særlige vanskeligheter med å finansiere eller gjennomføre et prosjekt i området.
  - c) Investeringsprosjektets størrelse som en indikator for hvilken vridning av konkurranse og handel som kan forventes.
- 81) Følgelig tillates høyere støtteandeler (og eventuelt derav følgende større vridning av konkurranse og handel), jo mindre utviklet målregionen er, og dersom støttemottakeren er en liten eller mellomstor bedrift.
- 82) Med henblikk på at vridningen av konkurranse og handel forventes å bli større, skal høyeste støtteandel for store investeringsprosjekter senkes etter framgangsmåten i nr. 20 bokstav c)

3.6.1. *Investeringsstøtteordninger*

- 83) Når det gjelder støtte til små og mellomstore bedrifter, kan de økte høyeste støtteandelene angitt i avsnitt 5.4 anvendes. Små og mellomstore bedrifter kan imidlertid ikke dra fordel av disse økte støtteandelene når investeringen gjelder store investeringsprosjekter.
- 84) Når det gjelder støtte til store foretak, skal EFTA-staten sikre at støttebeløpet tilsvarer nettomerkostnadene for gjennomføring av investeringen i det berørte området sammenlignet med en kontrafaktisk situasjon uten støtte. Metoden som forklares i nr. 75 og 76 skal brukes sammen med høyeste støtteandeler som et tak.
- 85) Når det gjelder støtte til store investeringsprosjekter, skal det sikres at støtten ikke overstiger den senkede støtteandelen. Når støtten gis en mottaker for en investering som anses å være en del av et enkelt investeringsprosjekt, skal støtten senkes for de støtteberettigede kostnadene som overstiger 50 millioner euro.⁽³⁸⁾
- 86) Den høyeste støtteandelen og det høyeste støttebeløpet per prosjekt skal beregnes av bevilgende myndighet når støtten gis. Støtteandelen skal beregnes på grunnlag av en bruttotilskuddskvivalent enten i forbindelse med investeringens samlede støtteberettigede kostnader eller de støtteberettigede arbeidskraftskostnadene som støttemottakeren oppgav i søknaden om støtte.

⁽³⁷⁾ Se underavsnitt 5.4 om høyeste støtteandeler.

⁽³⁸⁾ Nedjusterte støtteandeler er resultatet av metoden i nr. 20 bokstav c).

- 87) Dersom investeringsstøtte som beregnes på grunnlag av investeringskostnader kombineres med regional investeringsstøtte beregnet på grunnlag av arbeidskraftskostnader, kan samlet støtte ikke overstige det høyeste støttebeløpet som blir resultatet av hver av disse beregningene opptil den høyeste støtteandelen i det berørte området.
- 88) Investeringsstøtte kan gis samtidig innenfor flere regionalstøtteordninger eller kumuleres sammen med ekstraordinær støtte, forutsatt at den samlede støtten fra alle kilder ikke overstiger den høyeste støtteandelen per prosjekt som skal beregnes på forhånd av den første bevilgende myndigheten.
- 89) For en nyinvestering i forbindelse med prosjekter innenfor det europeiske territorialsamarbeid som oppfyller vilkårene i forordningen om fastsettelse av særlige bestemmelser om støtte fra Det europeiske fond for regionutvikling til målet om europeisk territorialsamarbeid⁽³⁹⁾, vil den støtteandelen som gjelder for området der nyinvesteringen er plassert, gjelde for alle støttemottakere som deltar i prosjektet. Dersom nyinvesteringen er plassert i to eller flere støttede områder, vil den høyeste støtteandelen for nyinvesteringen være den som gjelder i det støttede området der den største delen av de støtteberettigede kostnadene har påløpt. Nyinvesteringer som foretas av store foretak i c-områder, kan bare dra fordel av regionalstøtte i forbindelse med prosjekter innenfor det europeiske territorialsamarbeid dersom disse nyinvesteringene er til fordel for ny virksomhet eller nye produkter.

3.6.1.1. Støtteberettigede kostnader beregnet ut fra investeringskostnader

- 90) Kjøpte eiendeler bør være nye, unntatt for små og mellomstore bedrifter eller ved erverv av et anlegg.⁽⁴⁰⁾
- 91) For små og mellomstore bedrifter kan opptil 50 % av kostnadene for foreberedende undersøkelser eller rådgivningskostnader knyttet til investeringen også anses som støtteberettigede kostnader.
- 92) For støtte som gis for en grunnleggende endring av produksjonsprosessen, må de støtteberettigede kostnadene overstige avskrivningen i løpet av de tre foregående regnskapsårene av eiendeler knyttet til virksomheten som skal moderniseres.
- 93) For støtte som gis for å diversifisere produksjonen ved et eksisterende anlegg, må de støtteberettigede kostnadene overstige med 200 % den bokførte verdien av de eiendeler som gjenbrukes, registrert i regnskapsåret før arbeidet igangsettes.
- 94) Kostnader i forbindelse med leie av materielle eiendeler kan tas i betraktning på følgende vilkår:
- a) Når det gjelder grunn og bygninger, må leieavtalen fortsette å gjelde i minst fem år etter den datoen investeringsprosjektet forventes å være avsluttet for store foretak, og tre år for små og mellomstore bedrifter.
  - b) Når det gjelder anlegg eller maskiner, må leien være i form av en finansiell leasing og inneholde en forpliktelse om at støttemottakeren skal kjøpe eiendelen når leasingavtalen har utløpt.
- 95) Ved erverv av et anlegg bør bare kostnadene ved å kjøpe eiendeler fra tredjemann som ikke er tilknyttet kjøperen, tas i betraktning. Transaksjonen må skje på markedsmessige vilkår. Når støtten allerede er gitt til kjøp av eiendeler før de kjøpes, bør kostnadene ved disse eiendelene trekkes fra de støtteberettigede kostnadene ved kjøp av et anlegg. Dersom kjøpet av et anlegg følges av en støtteberettiget tilleggsinvestering, bør de støtteberettigede kostnadene ved sistnevnte investering legges til kostnadene for kjøp av anleggets eiendeler.
- 96) For store foretak er kostnader knyttet til immaterielle eiendeler bare støtteberettiget opp til en grense på 50 % av de samlede støtteberettigede investeringskostnadene for prosjektet. For små og mellomstore bedrifter kan alle kostnader knyttet til immaterielle eiendeler tas i betraktning.
- 97) Immaterielle eiendeler som er støtteberettigede ved beregning av investeringskostnader må fortsatt være knyttet til det berørte støttede området og skal ikke overføres til andre regioner. For dette formål må immaterielle eiendeler oppfylle følgende vilkår:

⁽³⁹⁾ Europaparlaments- og rådsforordning om særlige bestemmelser for støtte fra Det europeiske fond for regionutvikling til målet om europeisk territorialsamarbeid. Kommisjonens forslag KOM (2011) 611 EFRU/ETS-forordningen.

⁽⁴⁰⁾ Definert i nr. 20 bokstav h) og i).

- a) De skal bare benyttes ved anlegget som mottar støtten.
  - b) De skal kunne avskrives.
  - c) De skal være kjøpt på markedsmessige vilkår fra tredjemann som ikke er tilknyttet kjøperen.
- 98) De immaterielle eiendelene skal inngå i eiendelene til foretaket som mottar støtten, og skal fortsette å være knyttet til prosjektet som det er gitt støtte til i minst fem år (tre år for små og mellomstore bedrifter).

3.6.1.2. Støtteberettigede kostnader beregnet ut fra arbeidskraftskostnader

- 99) Regionalstøtte kan også beregnes på grunnlag av de forventede arbeidskraftskostnadene ved arbeidsplassene som skapes som følge av en nyinvestering. Støtten kan bare kompensere for to års arbeidskraftskostnader for den personen som er ansatt, og støtteandelen kan ikke overstige den gjeldende støtteandelen i det berørte området.

3.6.2. Meldt individuell investeringsstøtte

- 100) I scenario 1-situasjoner (investeringsbeslutning) vil Overvåkningsorganet kontrollere om støttebeløpet overstiger det minimum som er nødvendig for å gjøre prosjektet tilstrekkelig lønnsomt, ved bruk av metoden angitt i nr. 75.
- 101) I scenario 2-situasjoner (plasseringsbeslutning), når det gjelder et plasseringsincentiv, vil Overvåkningsorganet sammenligne nettonåverdien av investeringen i det berørte området med nettonåverdien av investeringen i det alternative området, ved bruk av metoden angitt i nr. 76.
- 102) Beregninger som brukes for å analysere incentivvirkningen, kan også brukes til å vurdere om støtten er forholdsmessig. EFTA-staten må påvise forholdsmessigheten på grunnlag av dokumentasjon, for eksempel som angitt i nr. 68.
- 103) Støtteandelen skal ikke overstige den høyeste tillatte justerte støtteandelen.

3.6.3. Driftsstøtteordninger

- 104) EFTA-staten skal vise at støtten står i forhold til de problemene støtten tar sikte på å løse.
- 105) Særlig følgende vilkår skal være oppfylt:
- a) Støtten skal ytes for å dekke et sett forhåndsdefinerte støtteberettigede kostnader som fullt ut kan tilskrives de problemene støtten er beregnet på å løse, slik EFTA-staten har påvist.
  - b) Støtten skal begrenses til en viss andel av disse forhåndsdefinerte støtteberettigede kostnadene og må ikke overstige dem.
  - c) Støttebeløpet per mottaker skal stå i forhold til de problemene hver enkelt mottaker faktisk opplever.

3.7. Unngåelse av utilbørlige negative virkninger på konkurranse og handel

- 106) For at støtten skal være forenlig med det indre marked må de negative virkningene av støtten når det gjelder konkurransevridning og påvirkning av handel mellom EFTA-statene, begrenses og oppveies av de positive virkningene i form av bidrag til å nå målet av felles interesse. I visse situasjoner er det åpenbart at de negative virkningene er større enn eventuelle positive virkninger, noe som betyr at støtten ikke kan betraktes som forenlig med det indre marked.

3.7.1. Generelle betraktninger

- 107) Regionalstøtte kan forårsake hovedsakelig to former for vridning av konkurranse og handel. Disse er vridning av produktmarkedet og plasseringsvirkninger. Begge formene kan føre til ineffektiv ressursfordeling (som undergraver det indre markeds økonomiske resultat) og til fordelingsproblemer (hvordan den økonomiske virksomheten fordeler seg mellom ulike regioner).

- 108) En skadelig virkning som statsstøtte kan ha, er at den hindrer markedsmekanismen i å levere effektive resultater ved å belønne de mest effektive produsentene og legge press på de minst effektive til å bli med effektive, omstrukturere eller tre ut av markedet. En vesentlig kapasitetsøkning som følge av statsstøtte på et underpresterende marked kan særlig gi utilbørlig konkurransevidning, ettersom skaping eller fastholdelse av overkapasitet kan føre til redusert fortjeneste og færre investeringer fra konkurrentenes side og eventuelt til at de tvinges ut av markedet. Dette kan føre til en situasjon der konkurrenter som ellers ville ha vært i stand til å fortsette, blir tvunget ut av markedet. Det kan dessuten hindre foretak i å gå inn i eller utvide sin virksomhet i markedet, og det kan svekke konkurrenters incentiver til nyskaping. Dette fører til ineffektive markedsstrukturer, som på lang sikt skader forbrukerne. I tillegg kan tilgang til støtte lokke mulige støttemottakere til overmot eller til å påta seg urimelig risiko. Dette vil sannsynligvis gi en negativ virkning på lang sikt for resultatet i sektoren.
- 109) Støtte kan også ha vridende virkning ved å øke eller opprettholde støttemottakerens sterke markedsrett. Også når støtten ikke styrker en betydelig markedsrett direkte, kan den gjøre det indirekte ved at eksisterende konkurrenter avskrekkes fra å utvide sin virksomhet eller presses til å tre ut av markedet, eller at nye konkurrenter avskrekkes fra å komme inn på markedet.
- 110) Utover konkurransevidning på produktmarkedet påvirker regionalstøtte av natur dessuten den økonomiske virksomhetens plassering. Når et område tiltrekker en investering på grunn av støtte, mister et annet område denne muligheten. De negative virkningene i områdene som støtten påvirker negativt, kan ta form av tapt økonomisk virksomhet og tapte arbeidsplasser, herunder på underleverandørnivå. Den kan dessuten merkes gjennom tapte eksterne positive virkninger (f.eks. klyngeeffekt, ringeffekt i form av kunnskapsoverføring, utdanning og opplæring osv.).
- 111) Støttens geografiske begrensning skiller den fra andre former for horisontal støtte. Et særtrekk ved regionalstøtte er at den er ment å påvirke investorenes beslutning om hvor investeringsprosjekter skal plasseres. Når regionalstøtte oppveier for tilleggskostnadene i forbindelse med regionale ulemper og støtter ytterligere investeringer i støttede områder, uten å trekke dem bort fra andre støttede områder, bidrar den ikke bare til utviklingen i regionen, men også til utjevning, og er dermed en fordel for hele EØS. De mulige negative virkningene regionalstøtte kan ha som følge av plasseringen, er allerede begrenset til en viss grad gjennom regionalstøttekart, der det er fastsatt en uttømmende oversikt over områder der regionalstøtte kan gis, idet det tas hensyn til lik fordeling og målene for utjevningspolitikken samt høyeste tillatte støtteandeler. Det er imidlertid viktig å ha en forståelse av hva som ville ha skjedd uten støtte, for å vurdere støttens faktiske virkning med hensyn til målet om utjevning.
- 3.7.2. *Åpenbare negative virkninger*
- 112) Overvåkningsorganet har identifisert flere situasjoner der det er åpenbart at de negative virkningene er større enn eventuelle positive virkninger, noe som betyr at støtten ikke kan erklæres som forenlig med det indre marked.
- 113) Overvåkningsorganet fastsetter høyeste støtteandeler. Disse utgjør grunnkravene til forenlighet med det indre marked, og der målet er å hindre bruk av statsstøtte til prosjekter der det er et meget skjevt forhold mellom støttebeløp og støtteberettigede kostnader og dermed særlig stor risiko for vridning. Generelt er det slik at jo større positive virkninger det støttede prosjektet sannsynligvis gir opphav til, og jo mer sannsynlig behovet for støtte er, desto høyere er som regel taket for høyeste støtteandel.
- 114) I scenario 1-situasjoner (investeringsbeslutninger), der kapasiteten skapes gjennom prosjektet på et marked som strukturelt er i absolutt nedgang, anser Overvåkningsorganet dette som en negativ virkning som neppe vil kunne oppveies av eventuelle positive virkninger.
- 115) I scenario 2-situasjoner (plasseringsbeslutninger) der investeringen uten støtte ville ha blitt plassert i en region med en regionalstøtteandel som er høyere eller den samme som i målregionen, vil det utgjøre en negativ virkning som sannsynligvis ikke vil oppveies av eventuelle positive virkninger, ettersom det strider mot selve ideen med regionalstøtte.

- 116) Når støttemottakeren legger ned den samme eller en lignende virksomhet i et annet området i EØS og flytter den til det berørte området, og det er en årsakssammenheng mellom støtten og flyttingen, vil dette utgjøre en negativ virkning som sannsynligvis ikke vil oppveies av eventuelle positive virkninger.
- 117) Ved vurdering av meldte tiltak vil Overvåkningsorganet anmode om alle de opplysninger som er nødvendige for å vurdere hvorvidt statsstøtten kan føre til et vesentlig tap av arbeidsplasser på eksisterende plasseringssteder i EØS.

3.7.3. *Investeringsstøtteordninger*

- 118) Investeringsstøtteordninger må ikke føre til betydelig vridning av konkurranse og handel. Selv der slike vridninger kan anses for å være begrenset på et individuelt plan (når alle vilkår for investeringsstøtte er oppfylt), kan ordningene på et kumulativt plan allikevel føre til betydelige vridninger. Slike vridninger kan berøre produktmarkedene ved at det skaper eller forverrer en situasjon med overkapasitet eller skaper, øker eller opprettholder visse mottakeres betydelige markedsrett på en måte som vil påvirke dynamiske incentiver negativt. Støtte som gis innenfor rammen av en støtteordning, kan også føre til et betydelig tap av økonomisk virksomhet i andre områder av EØS. Når en ordning har fokus på visse sektorer, er risikoen for slik vridning enda tydeligere.
- 119) EFTA-staten må derfor kunne påvise at disse negative virkningene vil være så små som overhodet mulig, der det for eksempel tas hensyn til størrelsen på de berørte prosjektene, individuelle og kumulative støttebeløp, forventede støttemottakere samt de berørte sektorenes særtrekk. For at Overvåkningsorganet skal kunne vurdere sannsynlige negative virkninger, kan EFTA-staten framlegge eventuelle konsekvensanalyser samt vurderinger som er gjort i etterkant som er foretatt for lignende tidligere ordninger.
- 120) Når støtten gis i forbindelse med en støtteordning for individuelle prosjekter, skal bevilgende myndighet kontrollere og bekrefte at støtten ikke fører til åpenbart negative virkninger i henhold til nr. 115. Denne kontrollen kan bygge på opplysningene i mottakerens støttesøknad og på erklæringen i standardsøknadsskjemaet der den alternative plasseringen uten støtte bør angis.

3.7.4. *Meldt individuell investeringsstøtte*

- 121) Ved vurdering av negative virkninger av meldt støtte skiller Overvåkningsorganet mellom de to kontrafaktiske scenarioene angitt i ovennevnte nr. 100 og 101.

3.7.4.1. Scenario 1-situasjoner (investeringsbeslutninger)

- 122) I scenario 1-situasjoner legger Overvåkningsorganet særlig vekt på negative virkninger knyttet til økning i overkapasitet i bransjer i nedgang, vanskeligheter med å tre ut av markedet samt begrepet betydelig markedsrett. Disse negative virkningene beskrives i nr. 123–132 nedenfor, og skal veies opp mot støttens positive virkninger. Er det imidlertid fastsatt at støtten vil føre til åpenbare negative virkninger i henhold til nr. 114, kan støtten ikke anses som forenlig med det indre marked ettersom den etter all sannsynlighet ikke vil oppveies av eventuelle positive virkninger.
- 123) For å kunne fastslå og vurdere mulige vridninger av konkurranse og handel bør EFTA-statene framlegge dokumentasjon som gjør at Overvåkningsorganet kan identifisere de berørte produktmarkedene (det vil si produkter som er berørt av støttemottakerens endrede opptreden) og de berørte konkurrentene og kundene/forbrukerne.
- 124) Overvåkningsorganet vil bruke ulike kriterier for å vurdere disse mulige vridningene, blant annet det berørte produktets markedsstruktur, resultatet i markedet (marked i vekst eller nedgang), prosess for å velge støttemottaker, etablerings- og utredelseshindringer samt produkt differensiering.
- 125) Når et foretak systematisk er avhengig av statsstøtte, kan det tyde på at foretaket ikke er i stand til å motstå konkurransen på egen hånd eller at det nyter godt av urimelig fordeler sammenlignet med konkurrentene.

- 126) Overvåkningsorganet skiller mellom to hovedkilder til mulige negative virkninger på produktmarkeder:
- a) Tilfeller av betydelig kapasitetsutvidelse som fører til eller forverrer en eksisterende situasjon med overkapasitet, særlig i et marked i nedgang.
  - b) Tilfeller der støttemottakeren har betydelig markedsrett.
- 127) For å vurdere om støtten kan bidra til å skape eller opprettholde ineffektive markedsstrukturer, vil Overvåkningsorganet ta hensyn til hvor stor tilleggskapasitet som skapes gjennom prosjektet og hvorvidt markedet er underpresterende.
- 128) Når det aktuelle markedet er i vekst, er det normalt mindre grunn til å bekymre seg for om støtten vil påvirke dynamiske incentiver negativt, eller på urimelig vis vil hindre etablering eller uttreden.
- 129) Det er større grunn til bekymring når markeder er i nedgang. I så henseende skiller Overvåkningsorganet mellom tilfeller der det aktuelle markedet på lang sikt er i strukturell tilbakegang (det vil si viser en negativ vekstrate) og tilfeller der det aktuelle markedet er i relativ tilbakegang (det vil si viser en positiv vekstrate, men som ikke overstiger referansevekstraten).
- 130) Underprestasjon i markedet måles vanligvis i forhold til bruttonasjonalproduktet (BNP) i EØS i løpet av de siste tre årene før prosjektstart (referansevekst). Den kan også fastsettes på grunnlag av anslåtte vekstrater de neste tre til fem årene. Indikatorer kan omfatte den forventede framtidige veksten på det berørte markedet og den følgende forventede kapasitetsutnyttelsen samt kapasitetsøkningens sannsynlige innvirkning på konkurrentene gjennom priser og fortjeneste.
- 131) I visse tilfeller er vurdering av veksten på produktmarkedet i EØS ikke hensiktsmessig for å vurdere virkningene av støtten, særlig dersom det geografiske markedet er verdensomspennende. I slike tilfeller vil Overvåkningsorganet vurdere støttens virkning på de berørte markedsstrukturene, særlig med hensyn til eventuell fortregning av EØS-produsenter.
- 132) For å vurdere om betydelig markedsrett er til stede, vil Overvåkningsorganet ta hensyn til støttemottakerens stilling i en periode før støtten mottas og den forventede markedsstillingen etter at investeringen er fullført. Overvåkningsorganet vil ta hensyn til støttemottakerens markedsandeler samt konkurrentenes markedsandeler og andre relevante faktorer, herunder markedsstrukturen, ved å se på konsentrasjonen i markedet, mulige etableringshindringer⁽⁴¹⁾, kjøperrett⁽⁴²⁾ og utvidelses- eller uttredelseshindringer.

3.7.4.2. Scenario 2-situasjoner (plasseringsbeslutninger)

- 133) Dersom den kontrafaktiske analysen antyder at investeringen uten støtten ville ha blitt plassert et annet sted (scenario 2), som tilhører det samme geografiske markedet når det gjelder det berørte produktet, og dersom støtten er foreholdsmessig, ville et mulig resultat i form av overkapasitet eller betydelig markedsrett i prinsippet være det samme uavhengig av støtten. I slike situasjoner veier sannsynligvis støttens positive virkninger opp for de begrensede negative virkningene på konkurranse. Når den alternative plasseringen er i EØS, er imidlertid Overvåkningsorganet særlig bekymret for negative virkninger knyttet til den alternative plasseringen og derfor, dersom støtten fører til åpenbart negative virkninger som angitt i nr. 115 og 116, kan støtten ikke anses som forenlig med det indre marked fordi den sannsynligvis ikke vil oppveies av eventuelle positive elementer.

3.7.5. Driftsstøtteordninger

- 134) Dersom støtten er nødvendig og foreholdsmessig for å nå et felles mål beskrevet i underavsnitt 3.2.3, oppveies sannsynligvis støttens negative virkninger av de positive virkningene. I noen tilfeller kan imidlertid støtten føre til endringer av markedsstrukturen eller av en sektors eller en bransjes særtrekk, noe som kan vri konkurransen i vesentlig grad gjennom etablerings- og

⁽⁴¹⁾ Disse etableringshindringene omfatter juridiske hindringer (særlig immaterialretten), stordriftsfordeler, manglende tilgang til nettverk og infrastruktur. Dersom støtten gis på et marked der støttemottakeren allerede er etablert, kan eventuelle etableringshindringer gi støttemottakeren enda større markedsrett og dermed ytterligere forverre mulige negative virkninger av denne markedsretten.

⁽⁴²⁾ På et marked med sterke kjøpere er det mindre sannsynlig at støttemottakeren kan øke prisene overfor disse sterke kjøperne.

uttreddeshindringer, substitusjonssvirkninger eller forflytning av handelsstrømmer. I disse tilfellene er det lite sannsynlig at de fastslåtte negative virkningene vil oppveies av eventuelle positive virkninger.

3.8. Åpenhet

- 135) EFTA-statene skal på et sentralt nettsted eller på et enkelt nettsted der det kan hentes opplysninger fra flere nettsteder (for eksempel regionale nettsteder), offentliggjøre minst følgende opplysninger om de meldte statsstøttetiltakene: Teksten til den meldte støtteordningen og bestemmelsene om gjennomføringen av den, bevilgende myndighet, støttemottakere, støttebeløp per mottaker samt støtteandel. Disse kravene gjelder individuell støtte gitt innenfor rammen av meldte støtteordninger samt ekstraordinær støtte. Disse opplysningene skal offentliggjøres etter at beslutningen om tildeling er truffet, og skal beholdes i minst ti år og være tilgjengelige for allmennheten uten restriksjoner.⁽⁴³⁾

4. Vurdering

- 136) For ytterligere å sikre at vridning av konkurranse og handel begrenses, kan Overvåkningsorganet kreve at visse støtteordninger omfattes av tidsbegrensninger (på normalt høyst fire år) og vurderingen nevnt i nr. 27.
- 137) Det vil foretas vurderinger av støtteordninger der de mulige vridningene er særlige store, det vil si at de kan begrense konkurranse i betydelig grad dersom gjennomføringen av dem ikke gjennomgås i god tid.
- 138) Med tanke på målene for vurderingen og for å unngå å pålegge EFTA-statene en uforholdsmessig stor byrde når det gjelder lavere støttebeløp, kan denne forpliktelsen bare pålegges for støtteordninger med store budsjetter, som inneholder nye særtrekk eller der det forventes betydelige markedsmessige, teknologiske eller lovgivningsmessige endringer. Vurderingen skal foretas av en ekspert som ikke er tilknyttet den myndigheten som bevilger statsstøtten, på grunnlag av en felles metode⁽⁴⁴⁾, og den skal offentliggjøres. Vurderingen skal framlegges for Overvåkningsorganet i god tid til at en mulig forlengelse av støtteordningen kan vurderes, og uansett før ordningen utløper. Det nøyaktige omfanget av og metoden for vurderingen som skal foretas, vil fastsettes i beslutningen om godkjenning av støtteordningen. I eventuelle etterfølgende støttetiltak med en lignende målsetting skal det tas hensyn til resultatene av vurderingen.

5. Regionalstøttekart

- 139) I dette avsnitt fastsetter Overvåkningsorganet kriteriene for å kartlegge de områdene som oppfyller vilkårene i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav a) og c). Områdene som oppfyller disse vilkårene og som en EFTA-stat ønsker å utpeke som a- eller c-områder, skal angis i et regionalstøttekart som skal meldes til og godkjennes av Overvåkningsorganet før regionalstøtte kan gis til foretak som ligger i de kartlagte områdene. Det skal dessuten framgå av kartene hvilke høyeste støtteandeler som får anvendelse i disse områdene.

5.1. Befolkningsdekning berettiget til regionalstøtte

- 140) Ettersom regionalstøtte avviker fra det generelle forbudet mot statsstøtte i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1, mener Overvåkningsorganet at den samlede befolkningsdekningen i støttede områder i EFTA-statene må være lavere enn i ikke-utpekte områder.
- 141) I Overvåkningsorganets retningslinjer for nasjonal regionalstøtte 2007–2013⁽⁴⁵⁾ ble den nasjonale befolkningsdekningen fastsatt på grunnlag av regioner med lav befolkningstetthet i samsvar med EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c). Den øvre grensen for nasjonal befolkningsdekning ble fastsatt til 29,08 % for Norge og 31,6 % for Island
- 142) EFTA-statene har visse særtrekk som må tas i betraktning ved fastsettelse av befolkningsdekning som gir rett til støtte:

⁽⁴³⁾ Disse opplysningene bør oppdateres regelmessig (f.eks. hver sjette måned) og være fritt tilgjengelige.

⁽⁴⁴⁾ Denne felles metoden kan utarbeides av Overvåkningsorganet.

⁽⁴⁵⁾ EUT L 54 av 28.2.2008, s. 1, og EØS-tillegget nr. 11 av 28.2.2008, s. 1.

- a) som følge av EFTA-statenes relativt høye BNP per hode, faller ingen regioner inn under unntaket i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav a)⁽⁴⁶⁾,
- b) mange regioner i EFTA-statene er regioner med lav befolkningstetthet.

På grunn av disse særtrekkene vil Overvåkningsorganet fastsette den nasjonale befolkningsdekningen på grunnlag av regioner med lav befolkningstetthet, som fastsatt i retningslinjene for regionalstøtte 2007–2013.⁽⁴⁷⁾

Norge har åtte statistikkregioner på nivå 3 med lav befolkningstetthet som utgjør 25,51 % av Norges befolkning. Følgelig er den nasjonale befolkningsdekningen for Norge 2014–2020 på 25,51 %.

Island har til sammen to statistikkregioner på nivå 3, hvorav én har en meget lav befolkningstetthet som utgjør 36,5 % av Islands befolkning. Følgelig er den nasjonale befolkningsdekningen for Island 2014–2020 på 36,5 %.

Liechtenstein har ingen regioner med lav befolkningstetthet, og følgelig ingen regioner som er støtteberettiget på dette grunnlaget.

5.2. *Unntaket i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav a)*

- 143) I EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav a) fastsettes det at ”støtte som har til formål å fremme den økonomiske utvikling i områder der levestandarden er unormalt lav, eller der det er alvorlig underbeskjeftigelse”, kan anses som forenlig med det indre marked. I henhold til De europeiske fellesskaps domstol er ”bruken av ordene ’unormalt’ og ’alvorlig’ i unntaket i artikkel 107 nr. 3 bokstav a) [i traktaten om Den europeiske unions virkemåte] viser at unntaket bare omfatter områder der den økonomiske situasjonen er svært ugunstig sett i forhold til [Unionen] som helhet”.⁽⁴⁸⁾
- 144) Overvåkningsorganet anser at vilkårene i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav a) er oppfylt dersom regionen, som er en statistikkregion på nivå 2, har et BNP per hode, målt i standard kjøpekraft, på under 75 % av gjennomsnittet i EØS. BNP per hode⁽⁴⁹⁾ for hver region og EØS-gjennomsnittet som benyttes i analysen, fastsettes ved henvisning til det offisielle nasjonale statistikkkontoret. Det finnes imidlertid ingen statistikkregion på nivå 2 i EFTA-statene som for tiden oppfyller dette vilkåret⁽⁵⁰⁾. Det vil si at ingen region i EFTA-statene faller inn under unntaket i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav a).

5.3. *Unntaket i EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c)*

- 145) I EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c) fastsettes det at ”støtte som har til formål å lette utviklingen av enkelte næringsgrener eller på enkelte økonomiske områder, forutsatt at støtten ikke endrer vilkårene for samhandelen i et omfang som strider mot felles interesser” kan anses som forenlig med det indre marked. I henhold til Domstolen ”[tillater] unntaket i artikkel 107 nr. 3 bokstav c) utvikling av visse områder uten å være begrenset av de økonomiske vilkårene i artikkel 107 nr. 3 bokstav a), forutsatt at slik støtte ’ikke endrer vilkårene for samhandelen i et omfang som strider mot felles interesser’. Denne bestemmelsen gir Kommisjonen rett til å godkjenne støtte som har til hensikt å fremme den økonomiske utviklingen av områder i en EU-medlemsstat som er mindre utviklet enn det nasjonale gjennomsnittet”.⁽⁵¹⁾ Det er Overvåkningsorganets oppfatning at det samme gjelder for EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c).
- 146) Europakommisjonen har i sine tilsvarende retningslinjer definert metoden som benyttes for å fastslå støtteberettiget nasjonal befolkningsdekning i medlemsstatene. Metoden omfatter følgende trinn:

⁽⁴⁶⁾ Dette bør forstås slik at ingen regioner i EFTA-statene møter kravet om 75 % BNP per hode som angitt i nr. 144.

⁽⁴⁷⁾ Bygger på Eurostat-opplysninger for 2000.

⁽⁴⁸⁾ Sak 248/84 *Tyskland mot Kommisjonen* [1987] saml. 4036, nr. 19, sak C-169/95 *Spania mot Kommisjonen* [1997] saml. I-148, nr. 15 og sak C-310/99 *Italia mot Kommisjonen* [2002] saml. I-2289, nr. 77.

⁽⁴⁹⁾ I denne og alle senere henvisninger til BNP per hode i disse retningslinjer, måles BNP i form av kjøpekraftsstandarder.

⁽⁵⁰⁾ Dersom denne situasjonen skulle endre seg, vil Overvåkningsorganet vedta nye retningslinjer som tar hensyn til den nye utviklingen.

⁽⁵¹⁾ Sak 248/84 *Tyskland mot Kommisjonen* [1987] saml. 4036, nr. 19.

- 147) I henhold til Kommisjonens retningslinjer er det to kategorier av c-områder:
- a) Områder som oppfyller visse forhåndsfastsatte vilkår og at en EFTA-stat derfor kan utpeke områder som c-områder uten nærmere begrunnelse ("forhåndsdefinerte c-områder").
  - b) Områder som en EFTA-stat etter eget skjønn kan utpeke som c-områder, forutsatt at EFTA-staten påviser at disse områdene oppfyller visse sosioøkonomiske kriterier ("ikke-forhåndsdefinerte c-områder").
- 148) I henhold til Kommisjonens retningslinjer gis dekning for forhåndsdefinerte c-områder etter en særlig tildelingsmetode, beskrevet i avsnitt 5.3.1 i nevnte retningslinjer. Denne metoden innebærer at tidligere a-områder i perioden 2011–2013 sammen med tynt befolkede områder anses som forhåndsdefinerte c-områder. Ettersom EFTA-statene ikke hadde noen a-regioner i denne perioden, omfattes bare tynt befolkede områder av denne kategorien.

5.3.1. *Forhåndsdefinerte c-områder*

- 149) For tynt befolkede områder bør en EFTA-stat i prinsippet utpeke statistikkregioner på nivå 2 med færre enn åtte innbyggere per km² eller statistikkregioner på nivå 3 med færre enn 12,5 innbyggere per km². En EFTA-stat kan imidlertid utpeke deler av statistikkregioner på nivå 3 med færre enn 12,5 innbyggere per km² eller andre sammenhengende områder som grenser til disse statistikkregionene på nivå 3, forutsatt at de utpekte områdene har færre enn 12,5 innbyggere per km² og at den særlige befolkningsdekningen for c-områder nevnt i nr. 142 ikke øker som følge av at de utpekes. For svært tynt befolkede områder kan en EFTA-stat utpeke deler av statistikkregioner på nivå 2 for Norge og nivå 3 for Island med færre enn åtte innbyggere per km² eller andre mindre, sammenhengende områder som grenser til disse statistikkregionene, forutsatt at de utpekte områdene har færre enn åtte innbyggere per km² og at den særlige befolkningsdekningen for c-områder nevnt i nr. 142 ikke øker som følge av at de utpekes.

5.3.2. *Ikke-forhåndsdefinerte c-områder*

- 150) Overvåkningsorganet mener at de kriteriene EFTA-statene anvender ved utpeking av c-områder, bør gjenspeile mangfoldet i de situasjonene der tildeling av regionalstøtte kan rettferdiggjøres. Kriteriene bør derfor ha fokus på visse sosioøkonomiske, geografiske eller strukturelle problemer som sannsynligvis vil oppstå i c-områder, og bør derfor gi tilstrekkelig sikkerhet for at regionalstøtte ikke vil berøre handelsvilkår i et omfang som er i strid med de felles interesser.
- 151) En EFTA-stat kan følgelig utpeke som c-områder de ikke-forhåndsdefinerte c-områdene definert etter følgende kriterier:
- a) Kriterium 1: Sammenhengende områder med minst 100 000 innbyggere⁽⁵²⁾ i statistikkregion på nivå 2 og nivå 3 som har
    - et BNP per hode som er under eller likt gjennomsnittet for EU-27, eller
    - en arbeidsledighetsprosent som er over eller lik 115 % av det nasjonale gjennomsnittet.⁽⁵³⁾
  - b) Kriterium 2: Statistikkregioner på nivå 3 med færre enn 100 000 innbyggere som har
    - et BNP per hode som er under eller likt gjennomsnittet for EU-27, eller
    - en arbeidsledighetsprosent som er over eller lik 115 % av det nasjonale gjennomsnittet.
  - c) Kriterium 3: Øyer eller sammenhengende områder kjennetegnet ved lignende geografisk isolasjon (f.eks. halvøyer eller fjellområder) som har
    - et BNP per hode som er under eller likt gjennomsnittet for EU-27⁽⁵⁴⁾, eller

⁽⁵²⁾ Denne øvre befolkningsgrensen vil reduseres til 50 000 innbyggere for EFTA-stater som har en ikke-forhåndsdefinert c-dekning på under en million innbyggere eller til 10 000 innbyggere for EFTA-stater som har en nasjonal befolkning på under en million innbyggere.

⁽⁵³⁾ Når det gjelder arbeidsledighet, bør beregninger bygge på regionale opplysninger publisert av det nasjonale statistikkkontoret ved bruk av gjennomsnittet av de tre siste årene som det finnes opplysninger for (på tidspunktet for meldingen av regionalstøttekartet.) Når ikke annet angis i disse retningslinjer, beregnes arbeidsledighetsprosenten i forhold til det nasjonale gjennomsnittet på grunnlag av dette.

⁽⁵⁴⁾ For å fastsette om slike øyer eller sammenhengende områder har et BNP per hode under eller likt gjennomsnittet for EU-27, kan EFTA-staten vise til opplysninger fra sitt nasjonale statistikkontor eller andre godkjente kilder.

- en arbeidsledighetsprosent som er over eller lik 115 % av det nasjonale gjennomsnittet⁽⁵⁵⁾, eller
  - færre enn 5 000 innbyggere.
- d) Kriterium 4: Statistikkregioner på nivå 3 eller deler av nivå 3 som utgjør sammenhengende områder, som grenser til et a-område eller som deler landegrense med et land utenfor EØS eller Det europeiske frihandelsforbund (EFTA).
- e) Kriterium 5: Sammenhengende områder på minst 50 000 innbyggere⁽⁵⁶⁾ som gjennomgår en vesentlig strukturendring eller som er i alvorlig relativ tilbakegang, forutsatt at disse områdene ikke befinner seg i statistikkregioner på nivå 3 eller i sammenhengende områder som oppfyller vilkårene for å bli utpekt som forhåndsdefinerte områder eller som kan utpekes etter kriteriene 1–4.⁽⁵⁷⁾
- 152) Når det gjelder kriteriene i nr. 151 betyr begrepet sammenhengende områder hele LAU 2-området (*Local Administrative Unit 2*)⁽⁵⁸⁾ eller grupper av hele LAU 2-områder.⁽⁵⁹⁾ En gruppe LAU 2-områder vil anses å utgjøre et sammenhengende område dersom hvert av områdene i gruppen deler en administrativ grense med et annet område i gruppen.⁽⁶⁰⁾
- 153) Overholdelse av høyeste tillatte befolkningsdekning for hver EFTA-stat vil vurderes ut fra de nyeste opplysningene om den samlede befolkningen bosatt i det berørte området, offentliggjort av det nasjonale statistikkkontoret.

5.4. Høyeste støtteandeler ved regional investeringsstøtte

- 154) Støtteandelen i c-områder skal ikke overstige
- a) 15 % BTE i tynt befolkede områder og i områder (statistikkregioner på nivå 3 eller deler av disse regionene) som deler en landegrense med et land utenfor EØS eller EFTA,
  - b) 10 % BTE i ikke-forhåndsdefinerte c-områder.

5.4.1. Økte støtteandeler for små og mellomstore bedrifter

- 155) De høyeste støtteandelene fastsatt i nr. 154 kan økes med opptil 20 prosentpoeng for små bedrifter eller med opptil 10 prosentpoeng for mellomstore bedrifter.⁽⁶¹⁾

5.5. Melding og erklæring om samsvar

- 156) Etter at disse retningslinjer er vedtatt, bør hver EFTA-stat melde til Overvåkningsorganet et enkelt regionalstøttekart som gjelder fra 1. juli 2014 til 31. desember 2020. Hver melding bør innholde informasjonen angitt i skjemaet i tillegg III.
- 157) Overvåkningsorganet vil undersøke hvert meldte regionalstøttekart på grunnlag av disse retningslinjer, og vil fatte et vedtak om godkjenning av regionalstøttekartet for den berørte EFTA-staten. Hvert regionalstøttekart vil offentliggjøres i *Den europeiske unions tidende* og i EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* og vil utgjøre en integrert del av disse retningslinjer.

⁽⁵⁵⁾ For å fastsette om slike øyer eller sammenhengende områder har en arbeidsledighetsprosent over eller lik 115 % av det nasjonale gjennomsnittet, kan EFTA-staten vise til opplysninger fra sitt nasjonale statistikkontor eller andre godkjente kilder.

⁽⁵⁶⁾ Denne øvre befolkningsgrensen vil reduseres til 25 000 innbyggere for EFTA-stater som har en befolkningsdekning for ikke-forhåndsdefinerte c-områder på under en million innbyggere eller til 10 000 innbyggere for EFTA-stater som har en samlet befolkning på under en million innbyggere, eller til 5 000 innbyggere for øyer eller sammenhengende områder kjennetegnet av en lignende geografisk isolasjon.

⁽⁵⁷⁾ Ved anvendelse av kriterium 5 må EFTA-staten vise at gjeldende vilkår er oppfylt ved å sammenligne de berørte områdene med situasjonen i andre områder i samme EFTA-stat eller i andre EFTA-stater på grunnlag av sosioøkonomiske indikatorer som gjelder statistikk over foretaksstrukturer, arbeidsmarkeder, husholdningsregnskaper, utdanning eller andre lignende indikatorer. EFTA-staten kan for dette formål vise til opplysninger fra sitt nasjonale statistikkontor eller andre anerkjente kilder.

⁽⁵⁸⁾ EFTA-staten kan vise til LAU 1-områder i stedet for LAU 2-områder dersom LAU 1-områdene har en mindre befolkning enn LAU 2-området de utgjør en del av.

⁽⁵⁹⁾ EFTA-staten kan imidlertid utpeke deler av ett LAU 2-område (eller LAU 1-område), forutsatt at befolkningen i det berørte LAU-området overstiger den minste befolkningen som kreves for sammenhengende områder etter kriterium 1 eller 5 (f.eks. de nedsatte befolkningsgrensene for disse kriteriene) og at befolkningen i disse delene av det LAU-området er minst 50 % av den minstebefolkningen som kreves etter det gjeldende kriteriet.

⁽⁶⁰⁾ Når det gjelder øyer, omfatter administrative grenser sjøgrenser med andre administrative enheter i den berørte EFTA-staten.

⁽⁶¹⁾ De økte støtteandelene for små og mellomstore bedrifter får ikke anvendelse på støtte gitt til store investeringsprosjekter.

5.6. Endringer

5.6.1. Befolkningsreserve

- 158) En EFTA-stat kan på eget initiativ beslutte å opprette en reserve for nasjonal befolkningsdekning som består av forskjellen mellom den øvre grensen for befolkningsdekning for den EFTA-staten, som Overvåkningsorganet har tildelt⁽⁶²⁾, og den dekningen som brukes for c-områdene utpekt i regionalstøttekartet for den staten.
- 159) Dersom en EFTA-stat har besluttet å opprette en slik reserve, kan den til enhver tid bruke reserven til å tilføye nye c-områder på kartet sitt inntil statens øvre grense for nasjonal dekning er nådd. EFTA-staten kan for dette formål vise til de nyeste sosioøkonomiske opplysningene framlagt av Eurostat eller av statens nasjonale statistikkontor eller andre anerkjente kilder. Befolkningen i det berørte c-området bør beregnes ut fra de befolkningsopplysningene som ble benyttet ved utarbeidelsen det opprinnelige kartet.
- 160) EFTA-staten skal underrette Overvåkningsorganet hver gang den akter å benytte sin befolkningsreserve til å tilføye nye c-områder før slike endringer trer i kraft.

5.6.2. Midtveisvurdering

- 161) Dersom det er nødvendig vil Overvåkningsorganet, samtidig med Europakommisjonen i juni 2016, foreta en midtveisvurdering for å kartlegge mulige områder som kan bli berettiget til regionalstøtte i henhold til EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1 bokstav a) samt nivået for støtteandelen som tilsvarer deres BNP per hode.

6. Anvendelse av reglene for regionalstøtte

- 162) Overvåkningsorganet forlenger gyldigheten av retningslinjene for nasjonal regionalstøtte 2007–2013⁽⁶³⁾ og kriteriene for en grundig vurdering av regionalstøtte til store investeringsprosjekter⁽⁶⁴⁾ til 30. juni 2014.
- 163) Regionalstøttekartene godkjent på grunnlag av retningslinjene for nasjonal regionalstøtte 2007–2013 utløper 31. desember 2013. Overgangsperioden på seks måneder fastsatt i artikkel 44 nr. 3 i forordningen om alminnelige gruppeunntak⁽⁶⁵⁾ gjelder derfor ikke regionale støtteordninger gjennomført i henhold til nevnte forordning. For å gi regionalstøtte etter 31. desember 2013 på grunnlag av eksisterende gruppeunntaksordninger oppfordres EFTA-statene til å underrette om forlengelse av regionalstøttekartene i god tid slik at Overvåkningsorganet kan godkjenne en forlengelse av disse kartene før 31. desember 2013. Støtteordninger godkjent på grunnlag av retningslinjene for regionalstøtte 2007–2013 utløper generelt ved utgangen av 2013, som angitt i tilsvarende vedtak fra Overvåkningsorganet. Enhver forlengelse av slike støtteordninger skal meldes til Overvåkningsorganet i god tid.
- 164) Overvåkningsorganet vil anvende prinsippene i disse retningslinjene ved vurdering av forenligheten med det indre marked av all regionalstøtte som beregnes tildelt etter 30. juni 2014. Regionalstøtte som gis ulovlig eller regionalstøtte beregnet på å gis etter 31. desember 2013 og før 1. juli 2014, vil vurderes i samsvar med retningslinjene for nasjonal regionalstøtte 2007–2013.
- 165) Ettersom de må stå i sammenheng med regionalstøttekartene, kan meldinger om regionale støtteordninger eller støttetiltak beregnet på å gis etter 30. juni 2014, ikke regnes som fullstendige inntil Overvåkningsorganet har fattet et vedtak om godkjenning av regionalstøttekartet for den berørte EFTA-staten i henhold til ordningene angitt i underavsnitt 5.5. Overvåkningsorganet vil følgelig i prinsippet ikke undersøke meldinger om regionalstøtteordninger som er beregnet på å

⁽⁶²⁾ Se nr. 142.

⁽⁶³⁾ EUT L 54 av 28.2.2008, s. 1, og EØS-tillegget til EUT nr. 11 av 28.2.2008, s. 1. Finnes på <http://www.efasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>.

⁽⁶⁴⁾ EUT L 206 av 2.8.2012, s. 13, og EØS-tillegget til EUT nr. 42 av 2.8.2012, s. 1. Finnes på <http://www.efasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>.

⁽⁶⁵⁾ Kommisjonsforordning (EF) nr. 800/2008 av 6. august 2008 om erklæring av visse støttekategoriers forenlighet med det felles marked i henhold til traktatens artikkel 87 og 88 (forordning om alminnelige gruppeunntak), EUT L 214 av 9.8.2008, s. 3), innlemmet i EØS-avtalens vedlegg XV nr. 1j ved EØS-komiteens beslutning nr. 120/2008 av 7. november 2008 (EUT L 339 av 18.12.2008, s. 111, og EØS-tillegget til EUT nr. 79 av 18.12.2008), som trådte i kraft 8.11.2008.

få anvendelse etter 30. juni 2014, eller meldinger om individuell støtte beregnet på å gis etter den datoen Overvåkningsorganet har fattet et vedtak om godkjenning av regionalstøttekartet for den berørte EFTA-staten.

- 166) Overvåkningsorganet anser at anvendelsen av disse retningslinjer vil føre til betydelige endringer i reglene som gjelder for regionalstøtte i EØS. Videre, lys av de endrede økonomiske og samfunnsmessige vilkårene i EØS, synes det nødvendig å revurdere den fortsatte berettigelsen og virkningen av alle regionale støtteordninger, noe som omfatter både investeringstøtte og ordninger for driftsstøtte.
- 167) Av disse grunner foreslår Overvåkningsorganet følgende formålstjenlige tiltak overfor EFTA-statene i henhold til overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 del I artikkel 1 nr. 1:
- a) EFTA-statene skal begrense anvendelsen av alle eksisterende regionalstøtteordninger som ikke omfattes av forordningen om alminnelige gruppeunntak og av alle regionalstøttekart for støtte beregnet på å gis 30. juni 2014 eller tidligere.
  - b) EFTA-statene skal endre andre eksisterende horisontale støtteordninger som gir særbehandling i form av støtte til prosjekter i støttede områder for å sikre at støtte som gis etter 30. juni 2014 er i samsvar med det regionalstøttekartet som gjelder den dagen støtten gis.
  - c) EFTA-statene bør innen 31. desember 2013 bekrefte at de godtar ovennevnte forslag

7. Rapportering og overvåking

- 168) I samsvar med artikkel 21 i overvåknings- og domstolsavtalens protokoll 3 del II sammenholdt med artikkel 5 og 6 i vedtak nr. 195/04/COL skal EFTA-statene framlegge årlige rapporter for Overvåkningsorganet.
- 169) EFTA-statene skal innen 30 virkedager fra den dagen støtten gis overføre til Overvåkningsorganet opplysninger om hver individuell støtte som overstiger tre millioner euro som er gitt innenfor rammen av en støtteordning, med det format som er angitt i tillegg IV.
- 170) EFTA-statene skal føre detaljerte oversikter over alle støttetiltak. Disse oversiktene skal inneholde alle de opplysninger som er nødvendige for å fastslå om vilkårene for støtteberettigede kostnader og høyeste støtteandeler er oppfylt. Oversiktene skal bevares i ti år fra den dagen støtten gis, og skal etter anmodning framlegges for Overvåkningsorganet.

8. Revisjon

- 171) Overvåkningsorganet kan til enhver tid beslutte å endre disse retningslinjer dersom det skulle være nødvendig av konkurransepolitiske grunner eller for å ta hensyn til annen EØS-politikk og internasjonale forpliktelser eller av andre grunngitte årsaker.

Tillegg I – Skjema for framlegging av opplysninger om regionalstøttekartene

- 1) EFTA-statene skal framlegge opplysninger for hver av følgende kategorier av områder foreslått for utpeking, dersom det er aktuelt:
  - tynt befolkede områder
  - ikke-forhåndsdefinerte c-områder utpekt på grunnlag av kriterium 1
  - ikke-forhåndsdefinerte c-områder utpekt på grunnlag av kriterium 2
  - ikke-forhåndsdefinerte c-områder utpekt på grunnlag av kriterium 3
  - ikke-forhåndsdefinerte c-områder utpekt på grunnlag av kriterium 4
  - ikke-forhåndsdefinerte c-områder utpekt på grunnlag av kriterium 5
- 2) Under hver kategori skal den berørte EFTA-staten framlegge følgende opplysninger for hvert av de foreslåtte områdene:
  - identifisering av området (ved bruk av områdekodene for statistikkregionene på nivå 2 og 3, LAU 2 eller LAU 1-koden for områder som danner et sammenhengende område eller andre offisielle betegnelser på de berørte administrative enhetene)
  - den foreslåtte støtteandelen i området for perioden 2014–2020 (som angir eventuell økning i støtteandel i henhold til nr. 155, dersom det er aktuelt)
  - den samlede befolkningen bosatt i området, som angitt i nr. 153.
- 3) For de tynt befolkede områdene og de ikke-forhåndsdefinerte områdene utpekt på grunnlag av kriteriene 1–5, må EFTA-staten framlegge tilstrekkelig bevis for at hvert av de gjeldende vilkårene i nr. 149 og 151–153 er oppfylt.

Tillegg II – Definisjon av stålindustrien

I disse retningslinjer menes med ”stålindustrien” all virksomhet i forbindelse med framstillingen av ett eller flere av følgende produkter:

- a) Råjern og ferrolegeringer: Råjern til stålproduksjon, støpejern og annet råjern, speiljern og ferromanagan med høyt karboninnhold, andre ferrolegeringer er ikke omfattet.
- b) Ubearbeidede produkter og halvfabrikater av jern, alminnelig handelsstål eller spesialstål: flytende stål støpt i ingoter eller ikke, herunder ingoter som skal smis. Halvfabrikater: valseblokker, platiner, grovplater og tynnplater, varmevalsede brede plateemner i ruller, unntatt produksjon av flytende støpestål i små og mellomstore støperier.
- c) Varmevalsede ferdige produkter av jern, alminnelig handelsstål og spesialstål: skinner, sviller, skinnelask, underlagsplater, bjelker, store profiler på minst 80 mm, spuntveggstål, stenger og profiler høyst 80 mm tykke og flatjern høyst 150 mm tykt, valsetråd, runde og firkantede røremner, varmevalset båndstål (herunder båndstål til rørproduksjon), varmevalset plate (belagt eller ubelagt), plater med en tykkelse på minst 3 mm, universalstål med en tykkelse på minst 150 mm, unntatt tråd og trådprodukter, blanke stenger og støpegods.
- d) Kaldvalsede ferdige produkter: fortynnet blikk, blybelagt plate, svartblikk, galvaniserte plater, andre belagte plater, kaldvalsede plater i ruller eller som plater.
- e) Rør: Alle sømløse stålrør, sveisede stålrør med en diameter på minst 406,4 mm.

Tillegg IIa – Definisjon av kunstfiberindustrien

I disse retningslinjer menes med ”kunstfiberindustrien”:

- a) Ekstrudering/teksturering av alle generiske typer av fibrer og garn basert på polyester, polyamid, akryl eller polypropylen, uansett sluttbruk, eller
- b) Polymerisasjon (herunder polykondensasjon) når den er integrert med ekstrudering når det gjelder de maskiner som anvendes, eller
- c) Enhver tilleggsprosess forbundet med samtidig installasjon av ekstruderings-/tekstureringskapasitet hos den potensielle støttlemotakeren eller hos andre selskaper i konsernet den tilhører, og som i denne særskilte virksomheten vanligvis er integrert med slik kapasitet når de gjelder de maskiner som anvendes.

Tillegg III – Søknadsskjema for regional investeringsstøtte

1. Opplysninger om støttemottakeren:
  - Navn, hovedkontorets registrerte adresse, virksomhetens hovedsektor (NACE-kode)
  - Erklæring om at foretaket ikke er i vanskeligheter etter definisjonen i retningslinjene for krise- og omstrukturingsstøtte
  - Erklæring som spesifiserer støtten (både bagatellmessig og statsstøtte) som allerede er mottatt for andre prosjekter de siste tre årene i den samme statistikkregionen på nivå 3, der den nye investeringen vil plasseres. Erklæring som spesifiserer regionalstøtte som er mottatt eller vil mottas for det samme prosjektet av andre bevilgende myndigheter
  - Erklæring som spesifiserer hvorvidt selskapet har lagt ned en tilsvarende eller lignende virksomhet i EØS to år før datoen for dette søknadsskjemaet
  - Erklæring som spesifiserer hvorvidt selskapet har til hensikt å legge ned en slik virksomhet på tidspunktet for søknaden innen en periode på to år etter at den støttede investeringen fullføres
2. Opplysninger om prosjektet/virksomheten som skal støttes:
  - Kort beskrivelse av prosjektet/virksomheten
  - Kort beskrivelse av forventede positive virkninger for det berørte området (for eksempel: antall arbeidsplasser som er skapt eller sikret, FoUoN-tiltak, opplæringstiltak, skaping av klynger)
  - Relevant rettslig grunnlag (nasjonalt, EØS, eller begge)
  - Prosjektets/virksomhetens planlagte start- og avslutningsdato:
  - Prosjektets plassering(er)
3. Opplysninger om finansieringen av prosjektet/virksomheten:
  - Investeringer og andre tilknyttede kostnader, nytte- og kostnadsanalyse for meldte støttetiltak
  - Samlede støtteberettigede kostnader
  - Støttebeløp som behøves for å gjennomføre prosjektet/virksomheten
  - Støtteandel
4. Opplysninger om behovet for støtte og støttens forventede virkning:
  - Kort forklaring av behovet for støtte og støttens virkning på investeringsbeslutningen eller plasseringsbeslutningen. Alternativ investering eller plassering uten støtte skal angis
  - Erklæring om fravær av en ugjenkallelig avtale mellom støttemottakeren og entreprenører som skal gjennomføre prosjektet

Tillegg IV – Skjema for overføring av opplysninger til Overvåkningsorganet i henhold til nr. 169

Støttereferanse		
EFTA-stat		
Bevilgende myndighet	Navn	
	Nettadresse	
Navn på støttemottakeren, mva-nummer og konsernet den tilhører		
Type støttemottaker	Små og mellomstore bedrifter	
	Stort foretak	
Regionen der investeringen/virksomheten er plassert	Navn på regionen (statistikkregion ⁽¹⁾)	Regionalstøttestatus ⁽²⁾
Økonomisk(e) sektor(er) der støttemottakeren har virksomhet	NACE Rev. 2 og kort beskrivelse	
Støtteelement, uttrykt som fullt beløp i nasjonal valuta ⁽³⁾		
Støtteform ⁽⁴⁾	Tilskudd/Rentetilskudd	
	Lån/Tilbakebetalingspliktige forskudd/ Tilbakebetalingspliktige tilskudd	
	Garanti (eventuelt med henvisning til Overvåkningsorganets vedtak ⁽⁵⁾)	
	Skattefordel eller skattefritak	
	Annet (vennligst angi)	
Dato for tildeling av støtten	dd/mm/åååå	
Støttens formål		
Rettslig grunnlag, herunder gjennomføringsbestemmelser og eventuelt støtteordningen som støtten gis under		

⁽¹⁾ Regionen spesifiseres vanligvis på nivå 2.⁽²⁾ EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav a) (status "A"), EØS-avtalens artikkel 61 nr. 3 bokstav c) (status "C"), ikke-støttede områder, dvs. områder som ikke er berettiget regionalstøtte (status "N").⁽³⁾ Bruttotilskuddsekivalent, eller for risikofinansieringsordninger, det offentlig investeringsbeløpet.⁽⁴⁾ Dersom støtten gis gjennom flere støtteformer, skal støttebeløpet angis per støtteform.⁽⁵⁾ Eventuelt med henvisning til Overvåkningsorganets vedtak om godkjenning av metoden for å beregne bruttotilskuddsekivalenten.

EU-ORGANER

KOMMISSJONEN

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning

2014/EØS/33/02**(Sak M.7155 – SSAB/Rautaruukki)**

1. Kommissjonen mottok 22. mai 2014 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der det svenske foretaket SSAB AB (publ) ("SSAB") gjennom et offentlig tilbud om aksjebytte alene overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over det finske foretaket Rautaruukki Oyj ("Rautaruukki").
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - SSAB: produksjon og distribusjon av flate karbonstålprodukter, produksjon og levering av produkter til byggindustrien.
  - Rautaruukki: produksjon og distribusjon av flate karbonstålprodukter, produksjon og levering av produkter til byggindustrien.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommissjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt.
4. Kommissjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommissjonen.

Merknadene må være Kommissjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 166 av 3.6.2014. Merknadene sendes til Kommissjonen, med referanse M.7155 – SSAB/Rautaruukki, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1. ("Fusjonsforordningen")

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning**2014/EØS/33/03****(Sak M.7226 – Carlyle/Traxys)****Sak som kan behandles etter forenklet framgangsmåte**

1. Kommisjonen mottok 26. mai 2014 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der fond som forvaltes av foretak tilknyttet Carlyle Group L.P. ("Carlyle", USA) gjennom et spesialforetak ved kjøp av aksjer indirekte overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over T-I Holdings S.à.R.L. ("Traxys", USA).
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - Carlyle: global alternativ kapitalforvalter. Carlyle forvalter fond som investerer globalt i ulike investeringsdisipliner (foretaks private egenkapital, fast eiendom, globale markedsstrategier og -løsninger).
  - Traxys: råvarehandel med hovedfokus på kjøp og salg av metaller, materialer til stålverk og støperier og industrimineraler ("råvarer") samt levering av hjelpeutstyr.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonskunngjøringen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter rådsforordning (EF) nr. 139/2004.⁽²⁾
4. Kommisjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 167 av 4.6.2014. Merknadene sendes til Kommisjonen, med referanse M.7226 – Carlyle/Traxys, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1. ("Fusjonsforordningen")

⁽²⁾ EUT C 366 av 14.12.2013, s. 5.

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning**2014/EØS/33/04****(Sak M.7231 – Vodafone/ONO)**

1. Kommissjonen mottok 23. mai 2014 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der det britiske foretaket Vodafone Group Plc ("Vodafone") ved kjøp av aksjer overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over hele det spanske foretaket Grupo Corporativo ONO ("ONO").
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - Vodafone: mobiltelefoni-, fasttelefoni-, bredbånds- og fjernsynstjenester over hele verden.
  - ONO: fasttelefoni-, bredbånds- og fjernsynstjenester i Spania.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommissjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt.
4. Kommissjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommissjonen.

Merknadene må være Kommissjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 166 av 3.6.2014. Merknadene sendes til Kommissjonen, med referanse M.7231 – Vodafone/ONO, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1. ("Fusjonsforordningen")

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning**2014/EØS/33/05****(Sak M.7241 – Advent International/Bain Capital Investors/Nets Holding)**

1. Kommisjonen mottok 2. juni 2014 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der de amerikanske foretakene Advent International Corporation ("Advent International") og Bain Capital Investors L.L.C ("Bain Capital") ved kjøp av aksjer i fellesskap overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over det danske foretaket Nets Holding A/S ("Nets").
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - Advent International: investering av aktiv eierkapital i ulike sektorer, blant annet informasjonsteknologi, kommunikasjon, industri, helsetjenester, legemidler, Internett og media, over hele verden.
  - Bain Capital: investering av aktiv eierkapital i ulike sektorer, blant annet informasjonsteknologi, kommunikasjon, industri/produksjon, detalj salg, forbruksvarer, helsetjenester og finans, over hele verden.
  - Nets: utvikling, drift og levering av systemer og tjenester for betalingskort, betalingstjenester og betalingssystemer, blant annet betalingsbehandling, autogiroordninger, kredittoverføring, klarering og e-sikkerhetsløsninger, i Danmark, Sverige, Finland, Norge og Estland.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt.
4. Kommisjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 173 av 7.6.2014. Merknadene sendes til Kommisjonen, med referanse M.7241 – Advent International/Bain Capital Investors/Nets Holding, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1. ("Fusjonsforordningen")

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning**2014/EØS/33/06****(Sak M.7244 – China Huaxin Post and Telecommunication Economy Development Center/Alcatel-Lucent Enterprise Business)****Sak som kan behandles etter forenklet framgangsmåte**

1. Kommisjonen mottok 27. mai 2014 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der det statseide foretaket China Huaxin Post and Telecommunication Economy Development Center ("China Huaxin", Kina) ved kjøp av aksjer overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over foretaksløsningsvirksomheten til Alcatel-Lucent ("ALE", Frankrike).
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - China Huaxin: investeringer i informasjons- og kommunikasjonsteknologi.
  - ALE: tilbyr maskin- og programvare til kommunikasjons- og nettverkløsninger til næringslivet.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommisjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonskunngjøringen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter rådsforordning (EF) nr. 139/2004.⁽²⁾
4. Kommisjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommisjonen.

Merknadene må være Kommisjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT 167 av 4.6.2014. Merknadene sendes til Kommisjonen, med referanse M.7244 – China Huaxin Post and Telecommunication Economy Development Center/Alcatel-Lucent Enterprise Business, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1. ("Fusjonsforordningen")

⁽²⁾ EUT C 366 av 14.12.2013, s. 5.

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning**2014/EØS/33/07****(Sak M.7257 – Carlyle/PAI/CST)****Sak som kan behandles etter forenklet framgangsmåte**

1. Kommissjonen mottok 22. mai 2014 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der fond som forvaltes av foretak tilknyttet Carlyle Group L.P. ("Carlyle", USA), gjennom deres indirekte eide spesialforetak CEP IV Participations S.à.r.l. (Luxembourg), og PAI Partners S.A.S. ("PAI", Frankrike), gjennom deres særlige egenkapitalfond, i fellesskap overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over forretningsenheten Customs Service and Technologies ("CST"), en filial av Schneider Electric SA (Frankrike), ved kjøp av aksjer i enheter som utgjør en del av CST: Custom Sensors & Technologies, Inc. (USA) og Crouzet Automatismes S.A.S. (Frankrike).
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - Carlyle: global alternativ kapitalforvalter.
  - PAI: forvaltning av aktiv eierkapital-fond.
  - CST: framstilling og distribusjon av elektriske og elektroniske deler, blant annet sensorer, brytere, små likestrømsmotorer og visse former for automatiserings- og kontrollutstyr.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommissjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonskunngjøringen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter rådsforordning (EF) nr. 139/2004.⁽²⁾
4. Kommissjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommissjonen.

Merknadene må være Kommissjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 166 av 3.6.2014. Merknadene sendes til Kommissjonen, med referanse M.7257 – Carlyle/PAI/CST, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1. ("Fusjonsforordningen")

⁽²⁾ EUT C 366 av 14.12.2013, s. 5.

Forhåndsmelding om en foretakssammenslutning**2014/EØS/33/08****(Sak M.7262 – Ageas/Ocidental Seguros/Médis)****Sak som kan behandles etter forenklet framgangsmåte**

1. Kommissjonen mottok 26. mai 2014 melding i henhold til artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾ om en planlagt foretakssammenslutning der Ageas Insurance International N.V. ("Ageas", Nederland), som tilhører det internasjonale konsernet Ageas S.A., ved kjøp av aksjer alene overtar kontroll i henhold til fusjonsforordningens artikkel 3 nr. 1 bokstav b) over Companhia Portuguesa de Seguros S.A. ("Ocidental Seguros", Portugal) og Companhia Portuguesa de Seguros de Saude S.A. ("Médis", Portugal).
2. De berørte foretakene har virksomhet på følgende områder:
  - Ageas: livs- og skadeforsikringstjenester til privat-, foretaks- og institusjonelle kunder.
  - Médis og Ocidental Seguros: skadeforsikringstjenester.
3. Etter en foreløpig undersøkelse finner Kommissjonen at den meldte foretakssammenslutningen kan komme inn under virkeområdet for fusjonsforordningen. Det er imidlertid ikke gjort endelig vedtak på dette punkt. Det gjøres oppmerksom på at denne saken kan bli behandlet etter framgangsmåten fastsatt i kommisjonskunngjøringen om forenklet framgangsmåte for behandling av visse foretakssammenslutninger etter rådsforordning (EF) nr. 139/2004.⁽²⁾
4. Kommissjonen innbyr berørt tredjemann til å framlegge eventuelle merknader til den planlagte foretakssammenslutningen for Kommissjonen.

Merknadene må være Kommissjonen i hende senest ti dager etter at dette ble offentliggjort i EUT C 167 av 4.6.2014. Merknadene sendes til Kommissjonen, med referanse M.7262 – Ageas/Ocidental Seguros/Médis, per faks (+32 (0)2 296 43 01), per e-post (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) eller per post til følgende adresse:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
J-70
B-1049 Brussels

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1. ("Fusjonsforordningen")

⁽²⁾ EUT C 366 av 14.12.2013, s. 5.

Vedtak om å ikke gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning**2014/EØS/33/09****(Sak M.7093 – DLG/Lantmännen/HaGe Polska)**

Kommisjonen vedtok 23. mai 2014 å ikke gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning, og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾. Det foreligger i uavkortet tekst bare på engelsk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- på Europa-nettstedet for konkurransesaker (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Dette nettstedet inneholder ulike funksjoner som gjør det lettere å finne et bestemt vedtak, med mulighet for å søke på blant annet foretaksnavn, saksnummer, dato og saksområde,
- i elektronisk form på nettstedet EUR-Lex, under dokumentnummer 32014M7093. EUR-Lex gir tilgang til EU-retten på Internett (<http://eur-lex.europa.eu/>).

Vedtak om å ikke gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning**2014/EØS/33/10****(Sak M.7162 – INEOS/SSG Solvents Business)**

Kommisjonen vedtok 5. mai 2014 å ikke gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning, og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾. Det foreligger i uavkortet tekst bare på engelsk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- på Europa-nettstedet for konkurransesaker (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Dette nettstedet inneholder ulike funksjoner som gjør det lettere å finne et bestemt vedtak, med mulighet for å søke på blant annet foretaksnavn, saksnummer, dato og saksområde,
- i elektronisk form på nettstedet EUR-Lex, under dokumentnummer 32014M7162. EUR-Lex gir tilgang til EU-retten på Internett (<http://eur-lex.europa.eu/>).

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1.

Vedtak om å ikke gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning
(Sak M.7178 – Suntory/Beam)

2014/EØS/33/11

Kommisjonen vedtok 16. april 2014 å ikke gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning, og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾. Det foreligger i uavkortet tekst bare på engelsk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- på Europa-nettstedet for konkurransesaker (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Dette nettstedet inneholder ulike funksjoner som gjør det lettere å finne et bestemt vedtak, med mulighet for å søke på blant annet foretaksnavn, saksnummer, dato og saksområde,
- i elektronisk form på nettstedet EUR-Lex, under dokumentnummer 32014M7178. EUR-Lex gir tilgang til EU-retten på Internett (<http://eur-lex.europa.eu/>).

Vedtak om å ikke gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning
(Sak M.7204 – Rothesay Life/MetLife Assurance)

2014/EØS/33/12

Kommisjonen vedtok 29. april 2014 å ikke gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning, og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾. Det foreligger i uavkortet tekst bare på engelsk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- på Europa-nettstedet for konkurransesaker (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Dette nettstedet inneholder ulike funksjoner som gjør det lettere å finne et bestemt vedtak, med mulighet for å søke på blant annet foretaksnavn, saksnummer, dato og saksområde,
- i elektronisk form på nettstedet EUR-Lex, under dokumentnummer 32014M7204. EUR-Lex gir tilgang til EU-retten på Internett (<http://eur-lex.europa.eu/>).

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1.

Vedtak om å ikke gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning
(Sak M.7210 – Groupe Soufflet/Groupe Neuhauser)

2014/EØS/33/13

Kommisjonen vedtok 27. mai 2014 å ikke gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning, og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾. Det foreligger i uavkortet tekst bare på fransk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- på Europa-nettstedet for konkurransesaker (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Dette nettstedet inneholder ulike funksjoner som gjør det lettere å finne et bestemt vedtak, med mulighet for å søke på blant annet foretaksnavn, saksnummer, dato og saksområde,
- i elektronisk form på nettstedet EUR-Lex, under dokumentnummer 32014M7210. EUR-Lex gir tilgang til EU-retten på Internett (<http://eur-lex.europa.eu/>).

Vedtak om å ikke gjøre innsigelse mot en meldt foretakssammenslutning
(Sak M.7223 – Danish Crown/Sokolów)

2014/EØS/33/14

Kommisjonen vedtok 28. mai 2014 å ikke gjøre innsigelse mot ovennevnte meldte foretakssammenslutning, og å erklære den forenlig med det felles marked. Vedtaket er gjort på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i rådsforordning (EF) nr. 139/2004⁽¹⁾. Det foreligger i uavkortet tekst bare på engelsk, og vil bli offentliggjort etter at eventuelle forretningshemmeligheter er fjernet. Vedtaket kan fås:

- på Europa-nettstedet for konkurransesaker (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Dette nettstedet inneholder ulike funksjoner som gjør det lettere å finne et bestemt vedtak, med mulighet for å søke på blant annet foretaksnavn, saksnummer, dato og saksområde,
- i elektronisk form på nettstedet EUR-Lex, under dokumentnummer 32014M7223. EUR-Lex gir tilgang til EU-retten på Internett (<http://eur-lex.europa.eu/>).

⁽¹⁾ EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1.

**Kommisjonsmelding i henhold til artikkel 16 nr. 4 i europaparlaments- og
rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 om felles regler for drift av lufttrafikk
i Fellesskapet**

2014/EØS/33/15

Forpliktelse til å yte offentlig tjeneste med hensyn til ruteflyging

Medlemsstat	Hellas
Berørt flyrute	Aten–Kozani–Kastoria
Ikrafttredelsesdato for forpliktelse til å yte offentlig tjeneste	1. september 2014
Adresse der teksten til og eventuell relevant informasjon og/eller dokumentasjon om forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste kan fås gratis	Hellenic Civil Aviation Authority Directorate-General for Air Transport Air Transport and International Affairs Division Section II P.O. Box 70360 16604 Glyfada – Athens HELLAS Tlf.: +30 21 08916149 / 08916121 Faks: +30 21 08947132 Internett: www.hcaa.gr

**Kommisjonsmelding i henhold til artikkel 17 nr. 5 i europaparlaments- og
rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 om felles regler for drift av lufttrafikk
i Fellesskapet**

2014/EØS/33/16

**Anbudsinnbudelse i forbindelse med forpliktelse til å yte offentlig tjeneste
med hensyn til ruteflyging**

Medlemsstat	Hellas
Berørt flyrute	Aten–Kozani–Kastoria
Avtalens gyldighetsperiode	1. september 2014 – 31. august 2018
Frist for innsending av anbud	61 dager fra kunngjøringen av denne meldingen (publisert 29.5.2014)
Adresse der den fullstendige anbudsinnbudelsen og eventuell relevant informasjon om anbudet og forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste kan fås gratis	Hellenic Civil Aviation Authority Directorate-General for Air Transport Air Transport and International Affairs Division Section II P.O. Box 70360 16604 Glyfada – Athens HELLAS Tlf.: +30 21 08916149 / 08916121 Faks: +30 21 08947132 Internett: www.hcaa.gr

**Kommisjonsmelding i henhold til artikkel 16 nr. 4 i europaparlaments- og
rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 om felles regler for drift av lufttrafikk
i Fellesskapet**

2014/EØS/33/17

Forpliktelse til å yte offentlig tjeneste med hensyn til ruteflyging

Medlemsstat	Hellas
Berørt flyrute	Thessaloniki–Limnos–Ikaria
Ikrafttredelsesdato for forpliktelse til å yte offentlig tjeneste	1. september 2014
Adresse der teksten til og eventuell relevant informasjon og/eller dokumentasjon om forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste kan fås gratis	Hellenic Civil Aviation Authority Directorate-General for Air Transport Air Transport and International Affairs Division Section II P.O. Box 70360 16604 Glyfada – Athens HELLAS Tlf.: +30 21 08916149 / 08916121 Faks: +30 21 08947132 Internett: www.hcaa.gr

**Kommisjonsmelding i henhold til artikkel 17 nr. 5 i europaparlaments- og
rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 om felles regler for drift av lufttrafikk
i Fellesskapet**

2014/EØS/33/18

**Anbudsinnbudelse i forbindelse med forpliktelse til å yte offentlig tjeneste
med hensyn til ruteflyging**

Medlemsstat	Hellas
Berørt flyrute	Thessaloniki–Limnos–Ikaria
Avtalens gyldighetsperiode	1. september 2014 – 31. august 2018
Frist for innsending av anbud	61 dager fra kunngjøringen av denne meldingen (publisert 29.5.2014)
Adresse der den fullstendige anbudsinnbudelsen og eventuell relevant informasjon om anbudet og forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste kan fås gratis	Hellenic Civil Aviation Authority Directorate-General for Air Transport Air Transport and International Affairs Division Section II P.O. Box 70360 16604 Glyfada – Athens HELLAS Tlf.: +30 21 08916149 / 08916121 Faks: +30 21 08947132 Internett: www.hcaa.gr

**Kommisjonsmelding i henhold til artikkel 17 nr. 5 i europaparlaments- og
rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 om felles regler for drift av lufttrafikk
i Fellesskapet**

2014/EØS/33/19

**Anbudsinnsbydelse i forbindelse med forpliktelse til å yte offentlig tjeneste
med hensyn til ruteflyging**

Medlemsstat	Spania
Berørt flyrute	Menorca–Madrid
Avtalens gyldighetsperiode	To perioder på åtte måneder (oktober til mai) fra driften starter
Frist for innsending av anbud	To måneder fra kunngjøringen av denne meldingen (publisert 29.5.2014)
Adresse der den fullstendige anbudsinnsbydelsen og eventuell relevant informasjon om anbudet og forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste kan fås gratis	Ministerio de Fomento Dirección General de Aviación Civil Subdirección General de Transporte Aéreo Paseo de la Castellana 67 28071 Madrid SPANIA Tlf.: +34 915978454 Faks: +34 915978643 E-post: osp.dgac@fomento.es

**Kommisjonsmelding i henhold til artikkel 17 nr. 5 i europaparlaments- og
rådsforordning (EF) nr. 1008/2008 om felles regler for drift av lufttrafikk
i Fellesskapet**

2014/EØS/33/20

**Anbudsinnsbydelse i forbindelse med forpliktelse til å yte offentlig tjeneste
med hensyn til ruteflyging**

Medlemsstat	Finland
Berørt flyrute	Helsinki–Savonlinna
Avtalens gyldighetsperiode	1. oktober 2014 – 31. desember 2015
Frist for innsending av anbud	61 dager etter kunngjøringen av denne meldingen (3.6.2014)
Adresse der den fullstendige anbudsinnsbydelsen og eventuell relevant informasjon og/eller dokumentasjon om anbudet og forpliktelsen til å yte offentlig tjeneste kan fås gratis	Ministry of transport and communications Kirjaamo, PB 31 FI-00023 Valtioneuvosto, Helsinki SUOMI/FINLAND Tlf.: +358 295342001 Faks: +358 916028619 E-post: kirjaamo@lvm.fi Internett: http://www.lvm.fi

**Oversikt over EU-beslutninger om markedsføringstillatelser for legemidler
fra 1. til 30. april 2014**

2014/EØS/33/21

En oversikt over beslutninger om markedsføringstillatelser for legemidler for april 2014 er nå offentliggjort i *Den europeiske unions tidende* C 165 av 29.5.2014, side 1 og 9.